

Akademien för hälsa, vård och välfärd

“BEHANDLA EN MÄNNISKA SOM EN MÄNNISKA, INTE SOM ETT JÄVLA PROBLEM SOM MAN VILL BLI AV MED HELA TIDEN”

Om socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer

SARAH AL-BANDARJI

SEVILAY BAKIR

Huvudområde: Socialt arbete
Nivå: Grundnivå
Högskolepoäng: 15 hp
Program: Socionomprogrammet
Kursnamn: Examensarbete inom socialt
arbete
Kurskod: SAA056

Handledare: Lena Talman
Seminariedatum: 2022-01-12
Betygsdatum: 2022-01-24

FÖRORD

Vi vill börja med att tacka alla kvinnor som valde att ställa upp på intervju. Det är tack vare er som vi fått en djupare förståelse av socialt arbete vad gäller hur socialtjänsten arbetar med kvinnor som utsätts för våld i nära relationer. Det är även tack vare er som det har varit möjligt att besvara Examensarbetet syfte och frågeställningar.

Detta Examensarbete hade inte varit möjligt att genomföra utan vår handledare och därför vill vi även ägna ett tack till vår handledare Lena Talman på Mälardalens Universitet. Genom hennes handledning och vägledning har tillvägagångssättet underlättat för skrivandet av Examensarbetet.

SAMMANFATTNING

Våld i nära relationer är ett socialt problem som förekommer världen över. Kvinnor som utsätts för våld i nära relationer upplever ofta skam och skuld. Behovet av stöd från diverse myndigheter och frivilligorganisationer är vanligt. Den våldsutsatta kvinnan är berättigad stöd av socialtjänsten, vilket regleras i socialtjänstlagen. Detta examensarbete ämnar till att få ta del av den våldsutsatta kvinnans unika erfarenhet av socialtjänsten och det stöd hon har fått. Genom en kvalitativ metod har fem semistrukturerade intervjuer utförts med kvinnor som har utsatts för våld i nära relationer och varit i kontakt med socialtjänsten för att få stöd. Resultatet har delats upp i olika teman vilka är; *Socialtjänstens okunskap, Tilliten för att få rätt hjälp, Att ha socialtjänstens förtroende, Den våldsutsatta kvinnans informationssökande och Förväntade förbättringar av socialtjänsten*. Med hjälp av tidigare forskning och Empowerment analyseras och diskuteras de olika temana som är baserade på innehållet av intervjuerna. Avslutningsvis skrivs några slutord om examensarbetets resultat och förslag till vidare forskning. Resultatet delas avslutningsvis upp i punkter vilka bland annat är; *Att socialtjänsten saknar kunskap om våld i nära relationer och att kvinnorna önskar ett ökat samarbete mellan kvinnojourer/ relationsvåldscentrum och socialtjänsten*.

Nyckelord: Våld i nära relationer, Socialtjänsten, Stöd, Empowerment, Professionell

ABSTRACT

Violence in close relationships is a social problem that occurs worldwide. Women who are exposed to violence in close relationships often experience shame and guilt. The need for support from various authorities and voluntary organizations is common. The woman exposed to violence is entitled to support from the social services, which is regulated in the social service law. This thesis aims to observe the abused woman's unique experience of the social services and the support she has received. Through a qualitative method, five semi-structured interviews have been conducted with women who have been exposed to violence in close relationships and have been in contact with the social services to receive support. The results has been divided into different themes which are; *The Social Services ignorance, The trust to get the right help, To have the Social Services' trust, The abused woman's information seeker* and *Expected improvements of the Social Services*. With the help of previous research and Empowerment, the various themes that are based on the content of the interviews are analysed and discussed. At the end of the essay some concluding words are written about the results and proposals for further research. Finally the results is divided into different points which for instance are; *The Social Service lack of knowledge regarding violence in close relationships* and that *the women wishes for increased cooperation between the women's shelter and the Social Service*.

Keywords: Violence in close relationships, Social Service, Support, Empowerment, Professional

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	Syfte och frågeställningar	2
1.1.1	<i>Frågeställningar</i>	2
1.2	Centrala begrepp	2
1.2.1	<i>Våld i nära relationer</i>	2
1.2.2	<i>Socialtjänsten</i>	2
1.2.3	<i>Stöd</i>	2
1.2.4	<i>Professionell</i>	2
1.2.5	<i>Empowerment</i>	2
2	TIDIGARE FORSKNING	3
2.1	Socialtjänstens kompetens om våld i nära relationer	3
2.2	Våldsutsatta kvinnors erfarenhet av de professionella	4
2.3	Socialarbetarens kunskap och tillvägagångssätt i praktiken	5
2.4	Hantering av stöd för våldsutsatta kvinnor	5
2.5	Sammanfattande reflektioner	6
3	TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	6
3.1	Empowerment ur det historiska perspektivet	7
3.2	Teoretiska förklaringsgrunder	7
4	METOD OCH MATERIAL	8
4.1	Val av metod	8
4.2	Litteratursökning	9
4.3	Urval	9
4.4	Datainsamling och genomförande	9
4.5	Databearbetning och analysmetod	10
4.6	Reliabilitet och validitet	11
4.7	Etiskt ställningstagande	11
5	RESULTAT OCH ANALYS	12
5.1	Socialtjänstens okunskap	12
5.2	Tilliten för att få rätt hjälp	14

5.3 Att ha socialtjänstens förtroende	16
5.4 Den våldsutsatta kvinnans informationssökande	17
5.5 Förväntade förbättringar av socialtjänsten	18
6 DISKUSSION	19
6.1 Resultatdiskussion	20
6.2 Metoddiskussion.....	24
6.3 Etikdiskussion.....	25
7 SLUTSATSER.....	25
REFERENSLISTA	27
BILAGA 1 - INTERVJUGUIDE	
BILAGA 2 - MISSIVBREV	

1 INLEDNING

Ett högst aktuellt problem inom det sociala arbetet är kvinnor som utsätts för våld i nära relationer. Statistik visar att 17 kvinnor år 2020 förlorade sina liv med anledning av att de hade utsatts för dödligt våld av någon som de haft en nära relation med (Brå, 2021). För samma år redogör statistiken för att 80 procent av de anmälda misshandelsbrotten mot kvinnor begås av en närstående. Enligt Brå finns det ett mörkertal vilket innebär att andelen kvinnor som utsätts för våld i nära relationer är fler än vad statistiken påvisar. Det gör således att kvinnor som utsätts för våld i nära relationer är en utsatt grupp som ofta är i behov av stöd för att kunna hantera sin livssituation. Stödet kan komma från olika samhällseliga instanser, däribland socialtjänsten.

Regeringen (2021) har i september 2021 gett Inspektionen för vård och omsorg [IVO] i uppdrag att utveckla och förstärka de insatser socialtjänsten och hälso- och sjukvården har vad gäller våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld. Uppdragets syfte är att bidra till lärande men även för att förbättra tillsynen. För att förbättra tillsynen har regeringen bestämt att genomföra tillsynsinsatser. Huvudsyftet med regeringens uppdrag är att dessa insatser ska förebygga mäns våld mot kvinnor och det primära fokuset kommer ligga på det stöd som ges till de utsatta kvinnorna och barnen. Eftersom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är de första som får kontakt med de utsatta kvinnorna, samt att dessa verksamheter har stöd som ska hjälpa barn och kvinnor som är utsatta, har regeringen därför gett uppdraget till dessa verksamheter. För att IVO ska genomföra uppdraget och uppfylla dess syfte fick de även tre miljoner kronor och genom att utveckla och stärka tillsynen för hälso- och sjukvården och socialtjänsten som är i kontakt med våldsutsatta, är målet att genom det förebyggande arbetet kunna bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Som våldsutsatt kvinna är det vanligt att behöva komma i kontakt med olika myndigheter och instanser. Som våldsutsatt kvinna är det inte minst viktigt att hon bemöts av respekt, förståelse och ett välkomnande när kvinnan får kontakt med olika myndigheter. Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) menar att det som utmärker specifikt våld i nära relationer är att det kommer från en närstående person, oftast kvinnans partner, och att våldet tenderar att eskalera och dess intensitet öka under en längre period (NCK, 2021).

Detta examensarbete ämnar att få ta del av de våldsutsatta kvinnornas upplevelse och erfarenhet av det stöd som socialtjänsten erbjuder. Intresset ligger i att se vilka brister respektive styrkor socialtjänsten har utifrån de våldsutsatta kvinnornas perspektiv. Examensarbetet syftar till att få en ökad förståelse kring vilket stöd de våldsutsatta kvinnorna faktiskt behöver och hur de vill att det ges. Den primära anledningen till att vi har valt att skriva om just detta problemområde är för att vi genom vårt examensarbete vill bidra med kunskap som socialtjänsten kan ta del och få nytta av. I lagstiftningen regleras en våldsutsatt kvinnas rättigheter, med bland annat utgångspunkt i en lagändring som tillkom 2021, 5 kap. 11 § av lag (2001:435) socialtjänstlagen (SoL) där det skrivs att Socialnämnden särskilt ska beakta kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd för att förändra sin situation. Rätten till bistånd för den våldsutsatta kvinnan regleras även i 4 kap. 1 § i SoL. Följaktligen går det att konstatera att socialtjänsten ska tillhandagå stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer. I detta examensarbete ska vi därför ta del av de våldsutsatta kvinnornas erfarenhet av det praktiska stödet från socialtjänsten och vem är det bättre att fråga då än den våldsutsatta kvinnan själv?

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med examensarbetet är att undersöka våldsutsatta kvinnors upplevelse av stödet från socialtjänsten, med fokus på våld i nära relationer.

1.1.1 Frågeställningar

Hur upplever våldsutsatta kvinnor stödet?

Finns det något som våldsutsatta kvinnor anser bör förbättras?

1.2 Centrala begrepp

I följande avsnitt ska återkommande begrepp i examensarbetet behandlas och redogöras för, i syfte att underlätta läsbarheten för läsaren. Begreppens definition utgår från referenser och egna tolkningar.

1.2.1 Våld i nära relationer

Med begreppet avses alla typer av våld som utövas mot en närstående. En närstående innebär någon som den våldsutsatta har en nära relation till, vilket kan vara en partner, förälder eller ett syskon (NKC, 2021).

1.2.2 Socialtjänsten

Socialtjänstens uppdrag regleras i socialtjänstlag SoL (2001:453) vilken säger att samhällets Socialtjänst ska bygga på demokrati och solidaritet och främja människors rätt till ekonomisk och social trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

1.2.3 Stöd

I det här examensarbetet definieras stöd som hjälp och beskydd. Specifikt avseende det stöd som socialtjänsten tillhandahåller våldsutsatta kvinnor som på något sätt kommer i kontakt med myndigheten.

1.2.4 Professionell

En professionell är i det här arbetet en person som arbetar inom socialtjänsten. Med professionell avses den som har som uppgift och befogenhet att ge stöd till människor som kommer i kontakt med myndigheten (SOU 2020:47).

1.2.5 Empowerment

Empowerment är en teori som är återkommande inom socialt arbete. Teorin grundar sig i att socialarbetaren ska arbeta utifrån målet att individen ska ta makten över sin situation och agera utifrån sina beslut (Payne, 2015). Teorin Empowerment redogörs för mer grundligt i examensarbetets avsnitt om teoretisk utgångspunkt.

2 TIDIGARE FORSKNING

Det här avsnittet avser att redogöra för tidigare forskning inom examensarbetets valda problemområde, vilken är att undersöka våldsutsatta kvinnors upplevelse av socialtjänstens stöd. Genom att redogöra för och presentera tidigare forskning leder det till en djupare förståelse för examensarbetets valda område. För att finna relevant tidigare forskning har det gjorts sökningar i Mälardalens Universitets databas i syfte att finna vetenskapliga artiklar med olika datainsamlingsmetoder. Sökningarna har utgjorts av relevanta begrepp för studieområdet vilka har varit "Våld i nära relationer", "Social Workers", "Intimate partner violence" och "Female victims". Den tidigare forskningen som presenteras nedan är baserad på studier som har utförts i Sverige, Mexiko, Australien och USA. Med anledning av att våld i nära relationer är ett etablerat socialt problem världen över valde vi att avgränsa den tidigare forskningen genom att enbart ha med artiklar mellan åren 2013–2021.

Fortsatt i avsnittet sammanfattas de vetenskapliga artiklarna utifrån följande teman, vilka är; socialtjänstens kompetens om våld i nära relationer, Våldsutsatta kvinnors erfarenhet av de professionella, Socialarbetarens kunskap och tillvägagångssätt i praktiken och Hantering av stöd för våldsutsatta kvinnor.

2.1 Socialtjänstens kompetens om våld i nära relationer

Det tycks finnas en viss förståelse om att kvinnojourer och andra yrkesverksamma organisationer, ideella som statliga, har god kompetens om våld i nära relationer. I synnerhet ideella organisationer och verksamheter vars primära syfte är att stödja och hjälpa våldsutsatta kvinnor och barn. En annan myndighet som även den bör ha kompetens inom problemområdet är socialtjänsten vilket Lundberg och Bergmark (2021) redogör för. Lundberg och Bergmark belyser socialtjänsten i Sverige och specifikt hur socialarbetarens förutsättningar ser ut när det kommer till att hantera ärenden där våld i nära relation har förekommit. Författarna redogör även för hur vanligt det är att som socialarbetare komma i kontakt med problemområdet och vidare hur stor kompetens de professionella har. De resultat som författarna kommer fram till visar att det är vanligt att socialarbetaren behöver arbeta med fall där det förekommit våld i nära relationer, vilket tyder på att det är ett utbrett problem i det svenska samhället. Vidare skriver författarna att socialarbetarens egen syn på att denne klarar av att hantera fall där våld i nära relationer förekommit är relativt svag. Resultaten visade att socialarbetaren inte trodde att denne hade tillräckligt med kompetens inom problemområdet. Tillsammans med socialarbetarens känsla av otillräcklig kompetens upptäcktes en rädsla för att trampa kvinnan på tårna genom att överhuvudtaget fråga om hon utsatts för våld i nära relation.

Ekström (2016) belyser socialarbetarens syn på vilket stöd som den våldsutsatta kvinnan kan behöva. Studien som är gjord i Sverige redogör också för på vilket sätt socialarbetaren försöker att tillgodose den våldsutsatta kvinnans behov. För att ta reda på denna information, har författaren valt att utföra kvalitativa intervjuer. Det som går att avläsa av Ekström är att det råder bristande kunskap om våld i nära relationer och olika processer som är viktiga inom området. Ekström redogör för ett ofta återkommande behov av stöd för den våldsutsatta kvinnan, nämligen behovet av att få tillgång till en ny bostad. Socialarbetaren som ska möta dessa behov och hjälpa kvinnan, har delade åsikter kring hur väl det går att tillgodose det behovet. Vissa uppger att det är väldigt svårt, nästintill omöjligt att finna den våldsutsatta kvinnan en ny bostad, medan andra anser att det inte är några problem.

Pratt-Eriksson m.fl. (2014) skriver att våldsutsatta kvinnor ofta bemöts på ett sådant sätt som de upplever som respektlöst och kränkande. Denna problematik har en stor påverkan på kvinnans självsyn och sin egen utsatthet, vilket författarna redogör för. I en sådan situation som kvinnan redan befinner sig i är det inte ovanligt att hon har normaliserat våldet och dess betydelse, och i stället för att stärka kvinnan och det faktum att det hon utsätts för inte är acceptabelt, får de professionella kvinnan att tvivla på sig själv och sin utsatthet menar författarna. Med syfte att undersöka våldsutsatta kvinnors erfarenheter av olika myndigheter, såsom socialtjänsten i Sverige har Pratt-Eriksson m.fl. kommit fram till att den våldsutsatta kvinnan ofta känner att hon behöver leva upp till den ideala bilden av hur ett våldsutsatt "offer" ska bete sig. Vidare skriver författarna att kvinnan upplever att om hon inte lyckas leva upp till den ideala "offer bilden", får hon inte tillräckligt med stöd och risken att bli misstrodd ökar.

2.2 Våldsutsatta kvinnors erfarenhet av de professionella

Wallin Lundell m.fl. (2017) redogör för våldets komplexitet och det sociala problemet som det innebär. Som våldsutsatt kvinna är chansen stor att hon under processens gång kan komma att stöta på diverse myndigheter och instanser där var och en har sin uppgift och befogenhet att hjälpa till och stödja en. I en kvalitativ artikel utförd i Mexiko lyfter Wallin Lundell m.fl. fram just den våldsutsatta kvinnans erfarenhet av bemötandet och hjälpen som hon har fått i sin situation. Med anledning av studiens härkomst är det väsentligt att nämna att kulturen, traditionen och samhället särskiljer sig från Sverige. Detta innebär således att studiens resultat kan skilja sig från vad liknande studier i Sverige har kommit fram till. Det som däremot inte skiljer sig är att samtliga kvinnor har utsatts för våld i nära relationer och därav kan resultatet från denna studie vara intressant att utgå ifrån. Wallin Lundell m.fl. tar vidare upp att studiens resultat visar att det är vanligt att den våldsutsatta kvinnan upplever att hon inte förtjänar att få stöd, tar upp onödig tid och döms av den professionella som hon kommer i kontakt med. Det tydliggörs även genom författarnas redogörelse att bristen på kunskap om våld i nära relationer påverkar kvinnans sätt att se på sin egen situation.

För att få en verklighetstrogen bild som möjligt har Wallin Lundell m.fl. (2017) använt sig av deskriptiv kvalitativ forskning. Det innebär att det har gjorts minimala tolkningar av det intervjumaterialet som har samlats in från de sju kvinnorna som deltog i studien. Författarna beskriver de vanligaste känslorna hos de kvinnor som deltog i intervjun. Känslorna var baserade på hur det kändes efter att kvinnan hade haft kontakt med en myndighet gällande våld i nära relationer, vilka var - En känsla av skuld för att ha blivit utsatt, att kvinnan tar upp onödig tid och inte betyder något.

Meyer (2015) lyfter fram vikten av att ha kunskap om olika relevanta våldsprocesser, däribland normaliseringsprocessen och uppbrottsprocessen. Det leder inte enbart till att socialarbetaren kan erbjuda bättre stöd, menar författaren, utan också att ens förståelse och empati som socialarbetare kan öka gentemot den våldsutsatta kvinnan. Med den kunskapen kan och bör all typ av skuldbeläggning gentemot kvinnan försvinna. För en person utan någon vidare kunskap inom området är det lättare att döma och skuldbelägga den våldsutsatta kvinnan. Det är även mer troligt att personen då har en viss fördom om att våldsutsatta kvinnor ska bete sig eller prata på ett visst sätt, som ska bevisa att de faktiskt har fått utstå det som de påstår. Meyer (2015) har undersökt hur våldsutsatta kvinnor kan uppleva att de blir skuldbelagda för att de befunnit sig i den situationen som de gjort. Meyer visar vidare i sin studie att kvinnan upplever svårigheter med att leva upp till den ideala offer rollen som våldsutsatt kvinna. Meyer belyser även att kvinnan kan uppleva att hon inte får

det stöd och hjälp som egentligen förtjänar, om hon inte visar upp sig som ett offer och allt vad det hör till.

2.3 Socialarbetarens kunskap och tillvägagångssätt i praktiken

Ekström (2016) lyfter fram att sedan 1990-talet har socialtjänsten i Sverige stärkt stödet för våldsutsatta kvinnor genom att ansvaret förstärkts och förtydligats under flera olika tillfällen. Samtidigt är socialtjänsten begränsad i sitt arbete vad gäller deras kunskap i praktiken. Ekström har analyserat stödet för våldsutsatta kvinnor med organisering som fokus utifrån specialisering och specialister som huvudbegrepp. Ekström har utgått från kvalitativa intervjuer med 16 socialarbetare från 11 kommuner. Ekström har även framhållt variation inom organiseringen mellan kommunerna. Socialarbetarna som intervjuades lyfter fram att kollegor, handledning och kompetensutveckling är viktiga faktorer för stödet vad gäller att arbeta med våldsutsatta kvinnor, samt att arbetet beskrivs som speciellt och svårt. Ekström lyfter upp att stödet som socialtjänsten erbjuder de våldsutsatta kvinnorna påverkas av organiseringen och specialiseringen. Utifrån en bra organisering och specialisering kan förtroendet från våldsutsatta kvinnor öka vilket Macy m.fl. (2013) framhäver.

Macy m.fl. (2013) upplyser om att allt fler kvinnliga offer för våld i nära relationer anmäls när de tar emot våld i hemmet och på uppdrag av domstolar eller barnskyddstjänster läggs det in insatser för specifikt våld i hemmet. Evidensbaserad praktik är i stort behov för denna grupp i samhället, dock finns det knappt någon forskning som kan styrka evidensen. Macy m.fl. har således riktat sig in på detta problem genom den nya interventionen som två samhällsbaserade byråer utvecklat. Interventionen levererades till 70 kvinnor som varit med om våld i nära relation. Dessa kvinnor är vårdgivare för barn och har tillgång till tjänster då de har mandat till detta. Macy m.fl. har utgått från kvasi-experimentell design och har således samlat fall och data inom våld i nära relationer vid tre tidpunkter; baslinje, programavslutning och uppföljningsperioden på 3 månaders tid. Resultaten visade en signifikant minskning av våld i nära relationers exponering och statistik över programfel. Macy m.fl. lyfter även upp att forskningen ger bevis för möjligheten att behålla men även rekrytera den utsatta gruppen av offer för våld i nära relationer i forskning som bedrivs i en samhällsbaserad miljö.

2.4 Hantering av stöd för våldsutsatta kvinnor

Öhman m.fl. (2020) lägger stor vikt på policy och lagar vad gäller våldsutsatta kvinnor som en folkhälsofråga. Våld mot kvinnor har på senare tid erkänts vara ett folkhälsoproblem i Sverige. Det nya ramverket innebär att kraven för svensk sjukvård ökar och förmågan till att känna igen och kunna hantera våldet genom att ingripa och förebygga våldet. Öhman m.fl. diskuterar den svenska hälso- och sjukvårdslagstiftningen genom att lyfta fram huvudinnehållet och särdragen i lagstiftningen gällande vården. Syftet var även att diskutera den nationella folkhälsan och jämställdhetspolitiken som representerar på vilket sätt folkhälsan står för vad gäller våld mot kvinnor. För att undersöka beskrivningen av våldet, vad problemet kan vara och vad för förslag för insatser och lösningar som finns för att lösa problemet, har författarna till artikeln använt diskursiv policyanalys. En vanlig vårdfråga som sjukvårdslagen uttrycker är våld mot kvinnor och problemet som upplyses är att det brister i en bra sjukvård för de utsatta. Detta sker dock utan att ett specifikt problem lagts fram eller vad sektorn har för rättsliga skyldigheter.

Öhman m.fl. lyfter fram att problemet inom folkhälsan är ganska löst definierat och ingrepp som föreslagits är till viss del vaga. Sjukvården har rekommenderats att fråga sina patienter om våldsexponering rutinmässigt. Våld mot kvinnor är oftast benämnda med "våld i nära relationer" i policyerna och artikeln lyfter fram att våldet inte beskrivs som ett jämställdhetsproblem mellan könen och går mer in på att det är ett individproblem. I vissa policydokument framställs våld mot kvinnor som ett folkhälsoproblem medan hos andra saknas denna inramning och framställs istället som ett könsneutralt våldproblem. Vad gäller vårdsektorns skyldigheter, finns det inget ramverk som är tydligt formulerat när det kommer till insatser och hälsofrämjandet, utan det enda som benämns är en ambivalent diskurs om att våga ställa frågan om våld. För att kvinnor ska få vård behöver sjukvården även se efter deras ekonomiska tillstånd vilket Teufel m.fl. (2020) har gjort i sin undersökning i USA. Teufel m.fl. har genomfört en amerikansk undersökning på kvinnor som har upplevt våld i nära relationer och som under ett år sökt civilrättslig hjälp. Med hänsyn till ökningen av privata inkomster och minskningen av offentliga inkomster har kvinnors genomsnittliga totala inkomst ökat med cirka 5 500 amerikanska dollar, och sannolikheten för att hamna i fattigdom ett år efter civilrättsliga tjänster har minskat. Investerare bevisade att den totala inkomsteffekten i förhållande till den sociala avkastningen av rättshjälpkostnader är 141 procent, vilket betyder att varje dollar en kvinna spenderar på rättshjälpstjänster kommer att öka hennes totala inkomst med 2,41 amerikanska dollar. Rättshjälp kan öka inkomsten för kvinnor som lider av våld i nära relationer och minska fattigdomen.

2.5 Sammanfattande reflektioner

Med den tidigare forskningen som grund går det att se att det föreligger en komplexitet och okunskap kring vilken stöd som den våldsutsatta kvinnan vill ha och behöver. Det går även att avläsa att den professionella som ska fungera som ett stöd för kvinnan istället kan få henne att börja tvivla på sig själv och sin trovärdighet. Det uppstår en skam och skuld hos den våldsutsatta kvinnan som i vissa fall kan växa sig ännu större av den professionellas bemötande snarare än att minska den känslan. Ekström (2016) visar i sin studie att socialtjänsten i vissa fall är medvetna om den våldsutsatta kvinnans behov, men saknar resurser eller kunskap för att tillgodose dessa. När den våldsutsatta kvinnor bemöts med empati, respekt och förståelse får hon bättre förutsättningar till att hantera sin situation och även förstå den, menar Meyer (2015). Sammanfattningsvis beskriver forskningen att socialtjänstens stöd gentemot våldsutsatta kvinnor är i behov av en förbättring vad gäller tillräckligt med kunskap, förståelse och respekt för den enskilda kvinnan och hennes våldsutsatthet.

3 TEORETISK UTGÅNGSPUNKT

I det här avsnittet förklaras teorin Empowerment. Anledningen till att just teorin Empowerment valdes är för dess relevans för målgruppen, våldsutsatta kvinnor eftersom teorin bygger på att stärka och stödja individer i sociala problem. Genom att stärka kvinnor och stötta dem i processen för att komma ut från en våldsutsatt relation, stärks samtidigt kvinnornas självkänsla och självförtroende. Teorin i sig går ut på att stärka och stödja människor med olika sociala problem, vilket kommer redogöras för här nedan.

Empowerment är en teori som socialarbetare använder när de hjälper klienter som behöver agera själva och fatta egna beslut. Makt, kraft och styrka är tre centrala begrepp som definierar teorin. I praktiken används teorin för att minska de hinder som finns i klientens sociala och personliga nätverk. Detta kommer i sin tur ge klienten kraft till att ta beslut och handla på egen hand. Payne (2018) upplyser att Empowerment lyfter fram klientens tro på sin egen förmåga och ökar dennes självförtroende vad gäller att använda sin egen makt. Empowerment ger även kraft till de individer som saknar makten över sina egna liv. Teorin har en förmåga att ge människor kraft till att övervinna hinder som står i deras väg.

3.1 Empowerment ur det historiska perspektivet

I det sociala arbetet har Empowerment förändrats med tid, begreppet har även förlorat delar av dess grundbetydelse som utgick ifrån en klar politisk och kollektiv inriktning. Följaktligen har den politiska prioriteten börjat handla om det individuella självförverkligandet, innan handlade det om social- och ekonomisk rättvisa, full sysselsättning och minskandet av sociala klyftor i samhället (Askheim & Starrin, 2007).

Under 1960-talet blev Empowerment starkt i USA. Teorin kopplades ihop med de sociala proteströrelserna och den sociala aktivistteorin i USA som engagerade sig i människor som befann sig i en förtryckt situation. I socialt arbete anser den radikala traditionen att kollektivet har makten att sammanställa mer kunnande, kreativitet och kraft. Under 1970 och 1980 - talets hjälpsektor var Empowerment en respons på myndigheterna samt en paternalistisk syn på att individen är okunnig och passiv samt att denne är i behov av styrning. Empowerment går in på människan som en aktör som är medveten om sitt problem och vet uppkomsten av problemet. Teorin lägger även vikt på makten som individer har över sin tillvaro (genom att kämpa för att få sin röst hörd), detta leder till att dessa individer kan delta på samma villkor.

I Sverige börjades Empowerment användas på allvar under 1990-talet. Politikerna ville förebygga problem och hitta lösningar inom områden som gäller socialt arbete och hälsa. Den politiska vänstern använde begreppet i början ur gräsrotsperspektivet. I dagsläget har den politiska högern samt vänstern tagit delar av Empowerment. Följaktligen har begreppet utifrån politiken handlat om det individuella självförverkligandet istället för social och ekonomiska rättvisa, full sysselsättning och minskandet av sociala klyftor (Askheim & Starrin (2007).

3.2 Teoretiska förklaringsgrunder

Begreppet har en ideologisk och teoretisk grund (Ronning, 2007) och utgår ifrån psykoanalysen samt marxismen. Karl Marx (marxismen) hade som mål att frigöra de arbetare som var förtryckta av kapitalisterna. Detta kunde uppnås om arbetarna mobiliserade och organiserade sig gentemot kapitalisterna som förtryckte dem. Utifrån Sigmund Freud (psykoanalysen) kopplas individens frigörelse till förtrycket inom det mentala fångelset. Individen blir fri från förtrycket genom att samtala då individen blir medveten om problemet i sin situation. Skillnaden mellan Marx och Freud var att Freud inte såg andra faktorer eller objekt som förtryck, utan fokus låg på individens mentala hinder. Vidare påstår Ronning att Habermas kombinerade psykoanalysen och marxismens grunder utifrån samhällsperspektivet. Samhällsvetenskapens roll är att medvetandegöra de grupper som är förtryckta om sin situation för att de ska kunna förebygga problemet.

Adams (2003) menar att begreppet Empowerment är viktigt och grundläggande i det sociala arbetet. Människor är nyckeln till sina egna lösningar. Individen blir en del av problemlösningen när denne får kunskap om problemets ursprung, detta då medvetandet höjs. För att kunna lösa problemet måste individen själv agera. Vidare lyfter Steiner (1975) upp att Empowerment inte handlar om att omgivningen agerar åt individen utan snarare möjliggöra och frigöra det arbetet. Andersen m.fl (2003) lyfter fram att det finns två sorter av Empowerment; vertikal och horisontell. Vertikal Empowerment handlar om att maktpositionen förstärks hos aktörerna uppåt, i riktning mot makthierarkin. Det sistnämnda handlar om att stärka förmågan sinsemellan aktörerna och kollektiv mobilisering.

4 METOD OCH MATERIAL

I det här avsnittet ska *val av metod, litteratursökning, urval, datainsamling och genomförande, databearbetning och analysmetod, reliabilitet och validitet och etiska ställningstagande* redogöras för.

4.1 Val av metod

För att besvara examensarbetets syfte och frågeställningar valde examensförfattarna att använda sig av kvalitativ metod. Kvale och Brinkmann (2014) skriver att det som är ändamålet med kvalitativ forskning är att få en förståelse för en studies valda ämne utifrån intervjupersonernas perspektiv. Med anledning av att intresset ligger i att få ta del av intervjupersonernas perspektiv på stödet som de har fått av socialtjänsten som våldsutsatt kvinna ansågs den kvalitativa metoden vara mest lämpad. Genom användandet av kvalitativ metod kunde examensförfattarna ta del av intervjupersonernas unika erfarenheter av socialtjänsten och det stöd som de fick. Vidare gavs det möjlighet för examensförfattarna att ta del av intervjupersonernas tankar kring om det ansåg att det fanns något som socialtjänsten borde förbättra vad gäller stödet.

Inom kvalitativ forskning finns det olika intervjuformer, bland annat ostrukturerade och semistrukturerade intervjuer (Bryman, 2018). Examensförfattarna valde att använda sig av semistrukturerade intervjuer med anledning av att få ta del av det som intervjupersonerna ansåg var relevant och värdefullt att lyfta. En annan orsak är för att intervjuformen är flexibel samtidigt som intervjuaren får möjlighet att anpassa intervjufrågorna för att besvara syfte och frågeställningar på ett sätt som ansågs vara optimalt för att besvara examensarbetets syfte och frågeställningar. Semistrukturerade intervjuer kännetecknas av en intervjuguide som innefattar vissa intervjufrågor som ställs i en viss ordningsföljd, däremot finns det möjlighet att ställa frågorna i en annan ordning beroende på vad intervjuaren får ta del av under intervjun. Vidare skriver Bryman att intervjuaren som utför en semistrukturerad intervju har möjlighet att ställa följdfrågor till det som intervjuaren väljer att berätta. Som intervjuperson är den fri att dela med sig av det som den anser vara viktigt trots att det inte finns med i den ursprungliga intervjuguiden.

4.2 Litteratursökning

För att finna relevant tidigare forskning har det gjorts sökningar i Mälardalens Universitets databas i syfte att finna vetenskapliga artiklar med olika datainsamlingsmetoder. Sökningarna har utgjorts av relevanta begrepp för studieområdet vilka har varit "Våld i nära relationer", "Social Workers", "Intimate partner violence" och "Female victims". Den tidigare forskningen som presenteras nedan är baserad på studier som har utförts i Sverige, Mexiko, Australien och USA. Med anledning av att våld i nära relationer är ett etablerat socialt problem världen över valde examensförfattarna att avgränsa den tidigare forskningen genom att enbart ha med artiklar mellan åren 2013–2021. För att få en djupare förståelse valdes tidigare forskning som var av såväl kvalitativt som kvantitativt ansats.

4.3 Urval

För att kunna besvara examensarbetets syfte och frågeställningar har författarna till examensarbetet valt att använda sig av ett målstyrt urval. Bryman (2018) redogör för att ett målstyrt urval definieras av att anpassa urvalet utifrån studiens mål och att avsiktligt välja ut en viss målgrupp. Detta innebär således att examensförfattarna försökte hitta kvinnor som utsatts för våld i nära relationer och som på något sätt haft kontakt med socialtjänsten. Bryman skriver vidare att ett målstyrt urval är ett vanligt tillvägagångssätt inom kvalitativ forskning. I det här examensarbetet ansågs en lämplig intervjuperson vara en kvinna som har levt med våld i nära relationer, och som varit i kontakt med socialtjänsten för att få stöd. Det lades ingen vikt på vilket stöd som kvinnan fick, utan fokus låg på att kvinnan som våldsutsatt ska ha haft kontakt med socialtjänsten.

Detta ledde således till att examensförfattarna fick kontakt med sammanlagt 12 olika kvinnor som ville medverka. Fem av dessa kvinnor valdes och orsaken till att det blev just de kvinnorna var för att de var snabbast på att svara och hade tid för att planera in en tid för intervjun. Kvinnorna var i åldrarna 32–54. Gemensamt för dessa kvinnor var att samtliga hade levt med våld i nära relationer och någon gång behövt stöd från socialtjänsten. En annan gemensam faktor var att alla kvinnor hade barn. Kvinnorna hade levt med våld i nära relationer mellan tre till nio år. Fyra av kvinnorna lever idag som singlar och en kvinna lever i en parrelation.

4.4 Datainsamling och genomförande

Med anledning av kännedom om olika kontakter på bland annat kvinnojourer och relationsvåldscentrum såg författarna till examensarbetet en möjlighet att finna sina eventuella intervjupersoner där. Det föll sig således naturligt att examensförfattarna tog kontakt med verksamheterna i hopp om att finna kvinnor som ansågs skulle passa examensarbetets valda målgrupp. Det försöket till en eventuell datainsamlingen gick inte vägen, då samtliga verksamheter valde att avböja förfrågan eller utelämnade att ens ge något svar. För att få kontakt med målgruppen blev sociala medier, specifikt Facebook och Instagram ett alternativ. Genom att söka fram relevanta grupper och sidor som handlade just om kvinnor som utsatts för våld i nära relationer fick examensförfattarna kontakt med 12 kvinnor, varav fem kvinnor hade möjlighet och ville ställa upp på en intervju. Examensförfattarna tog kontakt med olika kvinnor som var medlemmar i dessa grupper och la även upp inlägg i grupperna där det efterfrågades kvinnor som hade kunnat tänka sig ställa upp. I de allmänna inläggen på diverse Facebook-grupper stod det kort om examensarbetet

och att vid intresse kunde kvinnan kontakta examensförfattarna via mejl eller privat meddelande på plattformen. Till de kvinnor som examensförfattarna kontaktade skickades först ett meddelande där det framgick vilka de var, varför de tog kontakt med kvinnan och vad deras intention var. Om kvinnan svarade att hon var intresserad, skickades därefter ett missivbrev (se Bilaga 2).

Författarna för examensarbetet har sedan tidigare övat på sina färdigheter som intervjuare, då i synnerhet på språkkänslan, lyhördheten, tydligheten samt kunnigheten kring det ämnet som intervjun ska komma att handla om. Dessa kvalifikationer nämner Kvale och Brinkmann (2014) som viktiga för att en intervjuare ska upplevas som skicklig. Som tidigare nämnts valde examensförfattarna att använda sig av semistrukturerade intervjuer. Fördelar med semistrukturerade intervjuer är att möjligheten till att vara öppen för nya idéer och intryck ökar för författaren (Bryman, 2018). En semistrukturerad intervju kännetecknas av en intervjuguide där intervjufrågorna är förutbestämde och samtliga frågor ställs i samma ordningsföljd till intervjupersonerna. Eventuella följdfrågor kan däremot skilja sig åt beroende på vad intervjupersonen väljer att säga, menar Bryman. Intervjuguiden utformades på ett sådant sätt som avsåg att besvara examensarbetets syfte och frågeställningar (se Bilaga 1).

Intervjuerna genomfördes digitalt via Zoom i och med rådande pandemi med Covid-19 (WHO, 2021). Med Zoom går det att koppla upp sig för att personen ska höras och syns i kamera, vilket alla som deltog i intervjun gjorde. Båda författarna för examensarbetet deltog under samtliga intervjuer, det bestämdes i förväg författarna sinsemellan vem som skulle ställa frågorna och vem som skulle observera intervjun. Båda författarna var däremot införstådda i att det fanns utrymme för att ställa följdfrågor oberoende vem som höll i intervjun. Sammanlagt utfördes fem intervjuer där varje intervju tog mellan 30–50 minuter. Innan varje intervju blev vederbörande tillfrågad om ett samtycke fanns till att spela in intervjun, vilket samtliga kvinnor godkände. Författarna för detta examensarbete har valt att kalla intervjupersonerna för IP1, IP2, IP3, IP4 och IP5, detta för att behandla intervjupersonerna konfidentiellt.

4.5 Databearbetning och analysmetod

När de semistrukturerade intervjuerna var utförda, gjordes en transkribering. Samtliga intervjupersoner gav tillåtelse till att intervjuerna fick spelas in och det var den ljudinspelningen som transkriberades. Kvale och Brinkmann (2014) skriver att transkribera intervjuer är en tolkande process och att det kan uppstå en skillnad mellan muntligt tal och skriftlig text hos den som tolkar materialet. Med anledning av att examensförfattarna försökte eftersträva ett verklighetstroget och realistiskt intervjumaterial, beslutades det att använda ett deskriptiv-design när en tolkning av intervjumaterialet gjordes. Deskriptiv-design innebär att intervjuaren i sin transkribering av ett intervjumaterial gör minimala tolkningar och skriver ner de exakta orden som hörs i ljudinspelningen (Kvale & Brinkmann).

Den analysmetod som användes i det här examensarbetet är tematisk analysmetod. Bryman (2018) förklarar att tematisk analysmetod grundar sig i att finna teman av det som framgår i intervjumaterialet. Vidare skriver Bryman att denna analysmetod går att tolka olika beroende på vem som är författaren, men i det här fallet har examensförfattarna valt att dela in kommande resultatavsnitt i olika teman. Ett tema kan utgöras av en viss kategori eller flera kategorier hopslagna med varandra (Bryman).

De olika temana som presenteras i resultatavsnittet syftar till att kunna besvara examensarbetets syfte och frågeställningar. Temana innehåller både direkta citat från intervjupersonerna och en sammanfattning av vad som sagts under intervjun.

4.6 Reliabilitet och validitet

Med reliabilitet och validitet avses en studies trovärdighet och tillförlitlighet. Inom kvalitativ forskning är begreppen trovärdighet och tillförlitlighet mer förekommande att använda och det är dessa begrepp som kommer att redogöras för i det här del avsnittet. Kvale och Brinkmann (2014) belyser vad begreppen innebär och hur det är möjligt att stärka respektive minska en studies trovärdighet och tillförlitlighet. En faktor som går att stärka när det gäller studiens trovärdighet är relevans vid val av teori för studien och att det syfte och frågeställningar som finns i studien faktiskt besvaras. För att öka trovärdigheten har examensförfattarna således försökt att förhålla sig till samtliga punkter. Ett sätt att stärka studiens tillförlitlighet är genom att använda direkta citat från datainsamlingen (Kvale & Brinkmann), vilket examensförfattarna har gjort i sammanställningen av resultatet.

Bryman (2018) skriver att en studies tillförlitlighet kan avläsas av hur studieförfattarna har tolkat det empiriska materialet. Författaren förklarar vidare att tillförlitligheten kan höjas genom att det finns en noggrannhet kring hur tolkningar görs i studien. Följaktligen har examensförfattarna valt att tydligt beskriva hur de har gått tillväga för att stärka examensarbetets tillförlitlighet. I syfte att öka tillförlitligheten ytterligare har examensförfattarna valt att använda samma intervjuguide till samtliga intervjuer och således på det sättet ökat examensarbetets tillförlitlighet. Att avläsa tillförlitligheten hos den skriftliga sammanfattningen av intervjusvaren är dock svårare än att fastslå dess trovärdighet (Kvale & Brinkmann, 2014). Vidare menar Kvale och Brinkmann (2014) att det går att fastslå en kvalitativ studiens trovärdighet och tillförlitlighet när det har skett en transkribering av intervjuerna.

4.7 Etiskt ställningstagande

I svensk forskning finns det fyra etiska principer som en forskare behöver förhålla sig till och som Bryman (2018) presenterar. Dessa principer är: Informationskravet, Samtyckeskravet, Konfidentialitetskravet och Nyttjandekravet. Bryman skriver vidare att principerna har som syfte att bevara deltagarnas frivillighet, integritet, konfidentialitet och anonymitet.

I denna studie har samtliga etiska principer tagits hänsyn till och det har gjorts på följande sätt:

- *Informationskravet* togs hänsyn till genom att författarna till examensarbetet förklarade tydligt vad studiens syfte var och att deltagandet vilade på frivillighet och att intervjupersonerna kan välja att avbryta sin medverkan utan att uppge någon förklaring eller dylikt.
- *Samtyckeskravet* togs hänsyn till genom att författarna till examensarbetet tydliggjorde att intervjupersonerna själva fick bestämma över sin medverkan i intervjuerna.
- *Konfidentialitetskravet* togs hänsyn till genom att författarna till examensarbetet utlovade att samtliga insamlade uppgifter skulle behandlas med största möjliga konfidentialitet. Kravet togs hänsyn till genom att den skriftliga sammanställningen

inte innehöll några personuppgifter som skulle kunna röja intervjupersonernas identitet. Exempel på sådana uppgifter är namn eller boendeort.

- *Nyttjandekravet* togs hänsyn till genom att författarna till examensarbetet garanterade att den insamlade datan enbart skulle användas i utbildningssyfte, det vill säga för att besvara examensarbetets syfte och frågeställningar. Intervjupersonerna delgavs denna information både muntligen och genom missivbrevet se (Bilaga 2).

Samtlig information framkom i det missivbrev se (Bilaga 2) som intervjupersonerna fick tillgång till. En annan viktigt etisk aspekt, inte minst när det kommer till kvalitativ forskning är utskriften av intervjuerna, menar Kvale och Brinkmann (2014). Genom att säkerställa att hänsyn tas till samtliga principer kan de etiska problemen som medföljer avta. Vad som kan upplevas som känsliga uppgifter behandlas i detta examensarbete, och därför var examensförfattarna extra måna om att garantera intervjupersonerna att samtliga principer var i beaktande under hela processens gång.

Ett annat etiskt ställningstagande var det etiska dilemma med att våld i nära relationer är ett känsligt ämne och målgruppen kan ses som sårbar. Med detta i medvetandet tänkte examensförfattarna en extra gång på hur de formulerade sig, kroppsspråket, samtalstonen och vilka följdfrågor de valde att ställa under intervjuerna. Genom att kvinnorna själva behövde ge samtycke till sin medverkan så gick det att minska det etiska dilemma. Detta på grund av att de genom sitt samtycke gav en bild av att de kunde berätta om sin erfarenhet av socialtjänsten och själva godkände att bli intervjuade, utan att det skulle upplevas som alltför jobbigt. Trots kvinnans samtycke var vi tydliga med att de närsomhelst har möjlighet att avbryta eller hoppa av intervjun.

5 RESULTAT OCH ANALYS

I detta avsnitt kommer resultatet av intervjuerna att redogöras utifrån frågeställningarna; *Hur upplever våldsutsatta kvinnor stödet? Finns det något som våldsutsatta kvinnor anser bör förbättras?* Med stöd av examensarbetets teoretiska referensram: Empowerment och den tidigare forskningen kommer resultatet att analyseras.

5.1 Socialtjänstens okunskap

Samtliga av intervjupersonerna uppgav att förväntningarna de hade av socialtjänsten inte nådde upp till den bild som de förväntade sig. IP5 har i princip näst intill samma upplevelse som IP1 och utgick från vad hon fick höra och vad hon hade fått läsa vad gäller socialtjänsten när hon valde att öppna upp sig om sin situation. IP5 fortsätter vidare och säger att "Så är det inte" och lyfter även fram att det är svårt att se vissa signaler men socialtjänsten ska kunna läsa mellan raderna om sköterskan på mödravårdscentralen kunde göra det, IP5 säger att "Det är så lätt för folk som inte ser men man är så van att sätta den masken men jag menar att om hon på MVC kunde se det så borde dom på socialtjänsten kunnat se det. De som ändå jobbar med det." Mödravårdscentralen (MVC) ger vård och behandling till kvinnor som behöver lite extra stöd och hjälp men även förberedande inför förlossningen (Vårdguiden, 2020). Av det som framgår i intervjupersonernas utsagor går det att se likheter med vad tidigare forskning

även visar. Lundberg och Bergmark (2021) belyser socialarbetarens bild av sin egen förmåga att hantera fall som rör våld i nära relationer och att socialarbetaren har en viss rädsla att trampa kvinnan på tårna genom att fråga om problemområdet. Denna redogörelse går att applicera på det som IP5 nämnt ovan, att hon tyckte att socialarbetaren borde ha tolkat vissa signaler som indikerade på att hon levde med våld i nära relationer.

IP1 påpekar att hon hade uppskattat om socialtjänsten visade mer stöd redan vid första träffen när socialtjänsten var på besök hos familjen, IP1 fortsätter sedan med att berätta hur den första kontakten var med socialarbetaren; "Sen när socialtanten kom så var jag sönderriven, blåmärken överallt och den första frågan var 'Vad har hänt med pappan? Varför har han sönderriven tröja för?' Så det glömmar jag aldrig." Utifrån IP1 visar inte socialarbetaren något stöd eller förståelse för kvinnans situation vilket Meyer (2015) lyfter fram; att det saknas en viss kunskap i problemområdet. Meyer menar att socialarbetaren som inte innefattar kunskap gällande våld i nära relationer kan döma och skuldbelägga den våldsutsatta kvinnan samt att socialarbetaren får en viss fördom gällande den utsatta kvinnans situation. Detta går även att applicera när IP1 uppger vidare att när den kvinnliga socialarbetaren samtalande med henne, fick hon känslan av att socialarbetaren trodde på hennes dåvarande partner. IP1 uppger även att det var samma socialtant som vittnade i rätten under ed och uppgav att IP1 var "psykiskt sjuk och inte en normalt fungerande mamma" vilket IP1 kollade upp och det fanns ingenting som tydde på att hon inte var en normalt fungerande mamma eller att hon har en psykisk sjukdom. Samtliga av intervjupersonerna uppgav att socialtjänsten brister i stödet samt att socialtjänsten behöver större kunskap kring vad gäller våld i nära relationer, IP2 uppgav att hon hade velat känna medmänsklighet;

"Ja, medmänsklighet för det första för det kan jag inte påstå att jag fick. Behandla en människa som en människa inte som ett jävla problem som man vill bli av med hela tiden. Det är ännu krångligare för oss som får leva med skiten, en kontaktperson hade varit bra att ha."

I ovanstående stycke går det att se att socialarbetaren i IP1s fall inte arbetade för att stärka den våldsutsatta kvinnan genom att ge kvinnan de rätta förutsättningar till att kunna komma ur den våldsamma relationen, som Empowerment-teorin menar är en viktig faktor för att handskas med olika sociala problem (Steiner, 1975).

Samtliga intervjupersoner menar att socialtjänsten bör ha en kunskap vad gäller våld i nära relationer som hjälper den utsatta kvinnan redan vid första träffen trots att de måste hålla sig neutrala och lyssna på båda parter, vilket både IP1 och IP3 belyser. IP1 förklarar, som tidigare nämnt, att socialarbetaren som var i kontakt med henne upplevdes inte stöttande och att hon inte fick en bra upplevelse vid första träffen. IP1 uppger som tidigare nämnt att hon kände sig mer ifrågasatt över varför hennes partner hade rivmärken och sår än att hon fick stöttning eller annan typ av stöd som exempelvis relationsvåldscentrum, hon nämner vidare att redan vid första kontakten borde socialarbetaren informerat om kvinnojourer eller relationsvåldscentrum dit en utsatt kvinna kan vända sig till för att få hjälp av någon som har mer kunskap kring den aktuella livssituationen. Bristen på relevant och tillräcklig kunskap om våld i nära relationer inom socialtjänsten är även något som Wallin Lundell m.fl. (2017) redogör för i sin studie. Vidare menar Wallin Lundell m.fl. att socialarbetarens okunskap kan resultera i ett hänsynslöst och kränkande bemötande gentemot den våldsutsatta kvinnan, vilket bland annat IP1 uppger att hon fick uppleva.

IP3 uppger vidare att hon inte hade några förväntningar på socialtjänsten och menar att hon var beredd på att hennes historia inte skulle bli trodd eftersom hon fick gå igenom något som inte kändes verkligt. IP3 menar att om hon själv inte trodde på sin egen historia, hur skulle

socialtjänsten tro på henne? Dock lyfter IP3 fram att hon, till skillnad från IP1, inte hade några förväntningar "...men jag har haft tur med dem som jag har träffat för man vet ju inte om man kommer bli trodd på." Meyer (2015) menar att kvinnor som blir utsatta för våld i nära relationer har svårt att sätta sig in i rollen som offer och utifrån IP3 som var beredd på att hennes historia inte skulle bli trodd på av socialarbetaren, menar Meyer att som en våldsutsatt kvinna finns det en roll att leva upp till, detta för att få det stöd och den hjälp kvinnan är i behov av.

IP4 ger liknande svar som samtliga intervjupersoner förutom IP3, att hon förväntade sig stöd och förståelse, dock var det första intrycket hon fick negativt; "Mina förväntningar var att jag skulle få stöd och förståelse för min situation. Det var mina huvudförväntningar. Jag kände att jag fick ett ganska negativt intryck första gången." Vidare nämner IP4 att under det första mötet som hon hade med socialarbetaren fick hon en känsla att socialarbetaren ville läxa upp henne, istället för att ge hjälp och stöd. Den känslan medförde i sin tur att de andra socialarbetarna som hon kom i kontakt med mötte motstånd från IP4:s sida, då hon redan hade en negativ bild av socialarbetare som profession. IP4 nämner dock att hon inte bara haft negativa kontakter;

"Första gången satt jag i ett rum i en timme och blev uppläxad i princip för att jag inte lämnade min partner, för att jag utsatte mina barn för det här. Det har väl speglats i mina nästa kontakter...asså dem socialsekreterarna har fått jobbat i uppförssbacke efter det mötet kan man ju säga. Men jag har också haft positiva kontakter."

Meyer (2015) belyser hur socialarbetarens okunskap avseende våld i nära relationer kan komma till uttryck. Avsaknaden av kunskap om våld processerna som är väsentliga inom våld i nära relationer kan leda till att socialarbetaren uttrycker sig på ett sådant sätt som får kvinnan att känna sig förminskad och oförstådd, precis som i IP4:s fall. Socialarbetaren tenderar att skuldbelägga den våldsutsatta kvinnan genom sitt sätt att prata vilket visar en stor brist på kunskap om problemområdet (Meyer).

5.2 Tilliten för att få rätt hjälp

I intervjuerna framgår det olika gällande vad för insatser socialtjänsten införde för att hjälpa kvinnorna. IP5 nämner att när hon hade samtal med en kurator var hon beredd på att det kommer ske en skillnad i hennes vardag när det kom till hennes första våldsamma relation;

"Jag trodde att dom förstod situationen när jag pratade med kuratorn och då sa hon att hon måste göra en anmälan och då tänkte att 'aa men nu kanske det händer någonting' för att jag fick gå och ljuga för den här personen som jag var i lag med då..."

IP5 anförtror sig till kuratorn hon samtalat med och trodde således att hon skulle få hjälp, dock ledde samtalet till att andra verksamheter blev inblandade i hennes situation. En av verksamheterna var en beroendemottagning som hon själv inte hade någon aning om varför hon behövde ha kontakt med och eftersom hon var gravid med förövaren från den första relationen, blev hon skickad till MVC. Där menar IP5 att hon vände sig till socialtjänsten som borde hjälpt henne direkt på plats, istället var det en MVC som har ett annat syfte med sitt arbete som hjälpte henne; "då vet jag att jag pratade med henne och hon sa att 'ditt liv kretsar kring den här killen, vad du än gör, allt hamnar där hela tiden' så det vart som en hjälp ändå men av fel anledning." IP5 anförtror sig till Socialtjänsten med hopp om att de skulle förstå henne mellan raderna; "...man typ 'hjälp mig, hjälp mig' men jag får inte säga det högt. Utan du ska bara förstå vad jag säger här och nu, läs bara mellan mina rader så ska det här gå

bra ska du se.” IP5 ifrågasätter varför socialtjänsten som arbetar med våldsutsatta kvinnor, som borde veta hur de ska hantera sådana fall, inte kunde läsa av det hon berättade. Medan en utomstående verksamhet som inte har hand om våld i nära relationer, kunde läsa av henne. Ekström (2016) lyfter fram att professionella socialarbetare som arbetar med våld i nära relationer framhäver att det är viktigt med kollegor, handledning och kompetensutveckling för att kunna hjälpa våldsutsatta kvinnor, samt att en bra organisering och specialisering ökar förtroendet från de utsatta kvinnorna för socialarbetare. Detta går att koppla till det förtroende IP5 hade till socialtjänsten när hon hade samtal med socialtjänsten första gången.

Socialtjänsten är en myndighet som finns där för utsatta människor och grupper i samhället; ger dem rätt hjälp och stöd och när IP2 sökte hjälp hos socialtjänsten blev hon lovad att få hjälp med flytten; “Vad jag förstod det som så skulle jag få hjälp med det ekonomiska...Då sa de att jag fick ordna flytten och söka ersättning sen. Så jag ordnade flytten, hyrde kärra. Sedan när jag sökte ersättningen för flytten då fick jag inga pengar.” IP2 nämner vidare; “Prior 1 få bort dig från kommunen, när de hade fått bort mig därifrån var det som är inte deras problem. Socialtjänsten har inte gjort mycket för mig.” IP2 menar att hon kände sig som ett problem som för socialtjänsten ville bli av med snarare än att de ville hjälpa henne. Ekström (2016) redogör att en del socialarbetare, som hjälper kvinnor som utsätts för våld i nära relationer och som är i behov av en ny bostad och söker hjälp, har svårt att hitta bostad i samma stad åt den våldsutsatta kvinnan.

Enligt Empowerment-teorin däremot, ska professionen i det sociala arbetet, i det här fallet socialarbetaren, arbeta för att stärka den enskilde individen och ge denne rätt förutsättningar till att kunna hantera diverse sociala problem. Vidare belyser teorin vikten av att hjälpa individen att finna styrkan inom sig själv ta makten över sitt eget liv. Socialarbetarens roll blir således att se till att det finns tillräckligt med resurser för det (Askheim & Starrin, 2007). I IP2s fall har hon däremot inte fått tillräckligt med resurser. Socialarbetaren har inte givit de rätta förutsättningarna för att IP2 ska få chansen att överta makten över sitt eget liv. Såsom IP2 berättar upplevs det snarare som att socialtjänsten vill bli av med henne och inte tänker hjälpa henne mer. Den här känslan av att slösa socialtjänstens tid, är en känsla som Wallin Lundell m.fl. (2017) beskriver ofta är förekommande bland kvinnor som utsätts för våld i nära relationer och kommer i kontakt med socialtjänsten.

IP3 som anser att hon haft tur med de socialarbetare som hon fått komma i kontakt med, nämner, till skillnad från samtliga intervjupersoner, att hon blivit hotad av förövaren i sin relation om att han skulle frånta henne deras gemensamma dotter. Hotet kom efter att IP3 valt att lämna relationen vilket i sin tur medförde att hon kontaktade socialtjänsten och därefter familjerätten och berättade kortfattat om vad hon fått gå igenom, däribland att hon fått sköljmedel i sin dricka;

“Då ringde jag till familjerätten och frågade om han kunde göra så, bara ta henne. Sedan frågade dem lite hur det var annars då hemma och då berätta jag väl lite bara kortfattat så sen jag hade fått sköljmedel i min dricka och lite såna saker.”

Samma dag blir IP3 tillfrågad om hon kan komma in och prata med de socialarbetare som satt på familjerätten varpå fick hon göra ett FREDA-test; “Då fick jag göra ett FREDA-test och där och då vart jag och min dotter erbjudna ett skyddat boende utifrån det FREDA-testet i stort sätt.” Ett FREDA-test är en bedömningsmetod som används i socialtjänsten i arbetet mot våld i nära relationer. Syftet med testet är att identifiera våldet och bedöma stödbehovet hos den utsatta (Socialstyrelsen, 2019).

Ekström (2016) skriver att socialtjänsten har stärkt sitt stöd sedan drygt 30 år tillbaka. Detta har bland annat gjorts genom att ansvarsområden har förstärkts och kompetensutvecklingen inom socialtjänsten setts över. FREDA-testet är ett exempel på en bedömningsmetod som

särskilt inriktar sig på att identifiera våld i nära relationer, en sådan metod menar Ekström är ett tecken på en bra organisering och specialisering inom socialtjänsten. Den socialtjänst som IP3 har varit kontakt med har genom användandet av FREDA-testet visat indikation på kunnsighet inom området. I IP3s berättelse framgår det att hon i samtal med socialtjänsten hade blivit tillfrågad om hennes tillstånd, varpå IP3 berättar om incidenten med sköljmedel i drickan. Socialtjänsten beslutar därefter att anordna ett möte med IP3 där hon får göra ett FREDA-test. Socialtjänstens agerande i det här fallet utmärker sig genom kunnsighet om våld i nära relationer. Utmärkelsen grundar sig dels i deras lyhördhet gentemot kvinnan men även genom erbjudandet av att skriva ett FREDA-test. Meyer (2015) poängterar att kunskap om normaliserings- och uppbrottsprocessen leder till att socialarbetaren hanterar situationer med kvinnor som utsätts för våld i nära relationer på ett optimalt sätt. Det optimala sättet innefattar däribland att socialarbetaren ska vara lyhörd, kunnig och uppmärksam, vilket socialtjänsten i IP3s fall har visat sig vara.

5.3 Att ha socialtjänstens förtroende

IP1, IP2, IP4 och IP5 nämner att de inte kände att socialarbetare de varit i kontakt med visat förståelse för deras situation vid första träffen. IP5 kände, efter den första kontakten med Socialtjänsten, att hennes förtroende försvann, dock gav hon socialtjänsten en till chans när det kom till den andra våldsamma relationen och IP5 bestämde sig för att vara mer öppen;

“Det här kanske är min chans nu och då öppnade jag upp mig och berättade allt som hände och då sa hon “aee vet du vad? Ta av dig den där offerkoftan för så illa är det inte?” Jag minns den dagen och jag var helt ställd och bara tänkte ‘vad säger du?’ då har jag precis öppnat upp mig och berättat vad som har hänt...”

Under mötet gällande den andra våldsamma relationen berättade IP5 allt om sin tidigare relation men även om den andra relationen. IP5 uttryckte att hon kände sig dömd och inte förstådd av socialarbetaren som hon fick kontakt med under den andra relationen vilket även IP4 är inne på och nämner att hon till en början inte fick någon förståelse från socialarbetaren fram tills att det kom fram att förövaren som hon var i relationen med dömdes för brott;

“Det kom mycket senare gjorde det...asså min före detta är dömd för brott och jag upplevde att jag inte fick förståelse förrän rättsväsendet tog ställning i frågan...då blev det väldigt mycket stöd och stöttning och förståelse. För mig blev det konstigt.”

IP4 nämner vidare att hon har förståelse för socialtjänsten och att de måste hålla sig neutrala; “Socialtjänsten är väldigt neutral och förstår att de måste vara det också i att dom inte kan köpa allt men det blev en väldigt kontrast.” IP3 skiljer sig till viss del från de andra fyra intervjupersonerna, hon visste att socialtjänsten ska hålla sig neutrala precis som IP4, dock nämner IP3 att hon hade tur med de socialarbetare hon träffat; “Jag har haft tur med dem jag träffat känner jag, man vet ju inte om man kommer att bli trodd på. Jag tyckte själv att jag var kanske överdriven i hur jag tyckte och kände saker och ting men det fick jag liksom bekräftat att det var så som jag trodde och kände”.

Genom att bekräfta den våldsutsatta kvinnan och det hon berättar ökar förutsättningen till att hon ska förstå vad det är hon har gått igenom och hur hon ska agera i hennes rådande situation. Det är bland annat det som är en av grundstenarna i Empowerment, faktumet att i sin profession arbeta utifrån att stärka den enskilde individen för att denne kan bemästra sin

situation (Adams, 2003). IP3 beskriver att hon själv hade en bild av att hon var överdriven i vad hon tyckte och kände men trots det upplevde hon att socialtjänsten bekräftade henne och hennes känslor. Här går det att se att socialarbetaren, medvetet som omedvetet, har arbetat utifrån att stärka kvinnan i sig själv. Genom att socialarbetaren bekräftade kvinnan och hennes berättelse, möjliggjorde hon kvinnans väg till att bli starkare i sig själv och att få en känsla av att hon har makten över sitt eget liv och vilka beslut som fattas.

5.4 Den våldsutsatta kvinnans informationssökande

Samtliga av intervjupersonerna upplyser om socialtjänstens okunskap och otydlighet. IP3 nämner att det var mycket som hände och att hon själv fick ta reda på hur hon skulle gå tillväga och att hon på egen hand varit tvungen att ringa runt till olika enheter för att ta reda på saker. IP3 fortsätter även med att socialtjänsten på kommunen som hon kom ifrån hade väldigt lite kunskap gällande hur de skulle hjälpa henne;

“Från den kommunen jag kom från så stod dom som frågetecken och visste inte, från Socialtjänsten där, hur dom skulle vara och agera i vissa lägen och så. Likadant med umgängesstödet jag fick, jag hade mycket frågor som de inte kunde svara på...och sen så fick jag ju kontakta familjerätten och det var ju mycket som hände med skyddat boende och lägenhet efter det och vad som socialen kunde erbjuda men att det var ju. Jag kände att jag körde på och höll igång hela tiden för att...”

Även IP4 har känt en viss förvirring när det kommer till socialtjänsten och nämner att det var otydligt och det saknades ärlighet från socialarbetaren hon varit i kontakt med; “Jag behövde tydlighet och ärlighet från socialsekreteraren men jag hade också behövt lite förståelse så...” IP4 nämner vidare att hon fått jättebra stöd genom att ha varit i kontakt med en enhet som heter Våld i nära relation. Däremot var det inte någon enhet via socialtjänsten utan det skedde via Barnavårdscentralen (BVC). IP4 nämner även att socialtjänsten inte gav tips på någon kontaktenhet som hjälper våldsutsatta kvinnor trots att de hade upphandlat med enheten hon varit i kontakt med;

“Jag har gått på en enhet som heter våld i nära relation som är genom kommunen och där har jag haft en jättebra person...Jag blev ditskickad av en bvc psykolog när jag började berätta för henne, så då var inte socialtjänsten inkopplad. Det är en enhet som socialtjänsten har upphandlat med men jag gick inte genom dom. Socialtjänsten gav inget tips på kontaktenheter som relationsvåldscentrum eller kvinnojour.”

Att som våldsutsatt kvinna behöva navigera sig fram till olika myndigheter och själv söka information är något som Öhman m.fl. (2020) lyfter fram som en försvårande faktor till att kvinnan får det stöd som hon har rätt till. Med anledning av kvinnans situation och ofta dåliga mående hade det behövts att socialtjänsten förtydligade och förenklade processen till att leta fram information för kvinnan.

Otydligheten framgår även för IP5 när hon under sin andra våldsamma relation valde att prata med Vårdcentralen istället för socialtjänsten för att få hjälp; “Jag gick och fråga om hjälp hos vårdcentralen då om att jag ville ha hjälp för att jag var så trött hela tiden och ville bli en bättre människa.” Vidare berättar IP5 att när hon berättade om sin situation, föreslog sköterskan på Vårdcentralen att barnets bästa kanske var hos pappan, vilket IP5 inte höll med om och hon hade hellre lämnat sitt barn hos en fosterfamilj, dock blev IP5 rädd när sköterskan nämnde att socialtjänsten kan plocka barnet;

“Men då sa de att är det inte bättre om han bor hos sin pappa tills du kommer upp på fötterna. Nej hellre hos fosterfamilj än hos den där pappan. Tillslut sa de ‘tänk om socialtjänsten kommer och plockar han då?’ då vart ju jag livrädd.”

IP5 nämner att lämna barnet till pappan var det sista hon ville men på grund av rädslan för att aldrig kunna träffa sonen igen, var hon tvungen; “Så då lämnade jag över honom till pappa motvilligt.”

5.5 Förväntade förbättringar av socialtjänsten

Samtliga intervjupersoner känner att socialtjänsten bör förbättras. IP1 och IP2 uppger att socialtjänsten bör samarbeta mer med organisationer som kan hjälpa våldsutsatta kvinnor. IP1 nämner även att som en våldsutsatt kvinna bör socialtjänsten införa direkta åtgärder och hänvisa till organisationer som har hand om våld i nära relationer, därav nämns kvinnojourer; “Att socialtjänsten och kvinnojourer samarbetar mer. Att som våldsutsatt kvinna när man kommer in blir kopplad direkt till kvinnojouren. Som kan erbjuda en alla möjligheter och allting istället för att man själv ska hitta information.” IP2 nämner att myndigheter överlag inte har någon koll på vad som sker, även om hon har förståelse för att socialarbetare inte varit med om något liknande, har socialarbetarna svårare att förstå. IP2 nämner vidare, precis som IP1, att det är viktigt att socialtjänsten samarbetar mer med organisationer som har hand om våld i nära relationer;

“Överlag över myndigheter faktiskt så tycker jag att de inte har riktigt koll faktiskt. Ja men alltså, jag förstår ju också att har man inte varit i den situationen själv så förstår man ju inte riktigt...Ett samarbete med kvinnojouren och sådana organisationer är ganska viktigt”.

En ytterligare punkt som IP2 uttrycker är att socialtjänsten antar och dömer utefter sina antaganden än att de tar reda på konkreta fakta och i hennes fall var det hennes ekonomiska läge; “De måste ju se över det här med det ekonomiska i sådana här lägen, man kan ju inte utgå ifrån att du har ju visst pengar till flytten visst jag hade pengar dit men sen har jag ingen mat hemma.” Socialtjänstens agerande resulterade i att IP2 inte fick det ekonomiska stödet som hon hade förväntat sig;

“Sen låta folk sitta utan mat och allting, jag hade ju knappt möbler någonting. Dem kan ju inte gå efter normala stadgar i sådana här situationer. De som jobbar med det här måste ju veta vad dem håller på med.”

För att i sin profession kunna fatta rätt beslut om vilka insatser som är bäst lämpade är det viktigt att ha all väsentlig information. Enligt Empowerment är det inte socialarbetarens uppgift att göra saker åt individen utan att leva upp till tankesättet att människan är nyckeln till sina egna lösningar (Steiner, 1975). I IP2s fall uttrycker hon att hon upplever att hon blev dömd utifrån socialtjänstens eget antagande utan att socialtjänsten har all väsentlig information om IP2 och hennes ekonomiska situation. Av den anledningen resulterade det i att IP2 inte fick de rätta förutsättningar för att ta makten över sin egen situation, vilket Empowerment poängterar som en av grundstenarna för att stärka människan.

IP4 upplever att när hon kom till socialtjänsten upplevde hon att hon inte visste vad hon skulle göra eller hur hon skulle gå tillväga; “Det är lite svårt att komma till socialtjänsten och

veta vad de kan göra. Jag kan tycka att socialtjänsten är dåliga på att berätta det.” IP4 fortsätter berätta att hon fått hoppa runt i socialtjänsten och nämner vidare; “Jag kan tycka att jag fått mycket frågor om jag fick bestämma hur barnen skulle bo hur hade jag velat ha det då? Så svarar man och då säger dom ‘Aa men det här är ju familjerättens jobb.’” IP4 fortsätter sedan att trycka på att socialtjänsten är väldigt oklar med vad de kan göra, hon känner att hennes möten var röriga med alla de frågor som ställdes;

“Det är lite oklart i vad dom kan göra och vad dom kan hjälpa till med. Första och andra gången handlade det om våld i hemmet och då pratade vi mycket om hur barnen borsta tänderna, om jag kunde stå emot...om vi pratade om något allvarligt så skulle jag diskutera trots hur jag skulle...hur jag skulle sätta gränser...asså det blev ju väldigt oklart.”

IP5 känner att socialtjänsten bör gå mer på magkänslan och lyssna mer på vad den utsatta säger; “Jag tror att dom borde gå mer på sin magkänsla och lyssna mer...och att dom kanske borde jobba mer bakom kulisserna och att allting inte är offerkofta och man kanske inte överdriver allting.”. IP5 fortsätter även att berätta det inte är enkelt att se vad den utsatta går igenom eller försöker att förmedla, dock påpekar hon att om en person från en helt annan enhet kunde märka vad hon gick igenom, bör även socialtjänsten kunna det. En specifik händelse som skedde första gången hon hade möte med en socialarbetare gällande den andra våldsamma relationen har fått IP5 att känna att socialarbetaren inte agerat professionellt,

“Ja, bara den här som sa ‘aa men ta av dig offerkoftan’, där märkte jag att hon inte är professionell nånstans utan det där är det dumaste du kan säga till någon som redan ligger ner. Det var lite ‘aa men skyll dig själv av att du hamna i den här situationen’. Det är inte ens dröm direkt att skaffa ett förhållande och bli misshandlad.”

IP5 påpekar framförallt socialarbetarens kommentar om att hon hade offerkofta och att hon fick skylla sig själv. Pratt-Eriksson m.fl. (2014) upplyser om våldsutsatta kvinnors bemötande och framhäver att kvinnorna bemöts till stor del på ett respektlöst och kränkande sätt. Vidare menar Pratt-Eriksson m.fl. att bemötandet som kvinnorna får uppleva kan komma att påverka kvinnornas syn på sig själva och sin egen utsatthet. Meyer (2015) lyfter även fram att det är vanligt att det finns en idealbild av hur en våldsutsatt kvinna ska bete sig eller vara bland de professionella. Den fördomen kan leda till konsekvenser såsom att en våldsutsatt kvinna som avviker från idealbilden inte blir trodd på, eller att socialarbetaren inte försöker förstå kvinnan utan redan har bildat sig en uppfattning av kvinnans situation i förväg (Meyer). Det som går att se i IP5s fall är att hon blivit tillsagd av socialarbetaren att hon har en offerkofta och har sig själv att skylla för den situationen hon har hamnat i. Enligt Meyer är det ett tecken på att socialarbetaren saknar kunskap om de olika våldsprocesserna i våld i nära relationer och det i sin tur resulterar i att socialarbetaren skuldbelägger IP5.

6 DISKUSSION

I följande avsnitt ska *resultat*, *metod* och *etiska ställningstaganden* diskuteras. Diskussionen ska föras kring huruvida vi som författare har uppnått syftet med examensarbetet genom resultat, metodval och etik.

6.1 Resultatdiskussion

Examensarbetets syfte var att undersöka våldsutsatta kvinnors upplevelse av stödet från socialtjänsten, med fokus på våld i nära relationer. Frågeställningarna i sin tur utgick från att få en förståelse för hur de våldsutsatta kvinnorna upplever stödet och om de anser att det bör göras eventuella förbättringar avseende det stödet som socialtjänsten tillhandahåller.

Resultatet i sin helhet visar att intervjupersonerna till stor del är missnöjda med socialtjänsten och dess stöd. I socialtjänstens ramverk ligger fokus på att hjälpa den utsatta individen eller den utsatta gruppen, detta har dock ifrågasatts av intervjupersonerna som upplever att socialtjänsten brister med den kunskap som krävs för att hjälpa en våldsutsatt kvinna. Som socialarbetare är det viktigt ha kunskap kring problemområden som ligger i socialarbetarens ramverk när det kommer till att arbeta med en utsatt individ eller grupp. För att stödja kvinnor som går igenom våld i nära relationer behöver socialarbetare kunskap i problemområdet för att därefter kunna hjälpa och stödja den utsatta kvinnan. Att socialtjänsten inte innehar någon kunskap gällande våld i nära relationer framstår tydligt utifrån intervjupersonernas utsagor och upplevelser där IP5 är en kvinna som bland annat fick hjälp av en annan profession; mödravårdscentralen (MVC) som inte har våld i nära relation som problemområde. Samt att IP3 upplevde att socialtjänsten på hennes kommun upplevdes väldigt förvirrande när hon vände sig till socialtjänsten för hjälp och trots att IP2 hade frågor och behövde hjälp för att veta hur hon ska gå tillväga för att hennes dåvarande partner hotat med att ta deras gemensamma dotter ifrån henne.

Resultatet av vad samtliga intervjupersoner berättat påvisar att de förväntningar som de våldsutsatta kvinnorna har av socialtjänsten brister eftersom vid det första mötet fick de våldsutsatta kvinnorna en annan uppfattning och upplevelse av socialtjänsten än vad de förväntade sig. Den våldsutsatta kvinnans upplevelse av okunskap hos socialtjänsten är något som går att avläsa i tidigare forskning exempelvis i Lundberg och Bergmarks (2021) studie, där det framgår att socialarbetare saknar kompetens vad gäller våld i nära relationer, vilket även framgår i intervjuerna med de våldsutsatta kvinnorna genom de utsagor som kvinnorna delar med sig av. Lundberg och Bergmarks studie visade att den våldsutsatta kvinnan ofta känner sig missbedömd och illa bemött. Samtliga av intervjupersonerna hade förväntningar och tillit för att få rätt hjälp när de valde att söka hjälp hos socialtjänsten dock omvandlades intervjupersonernas positiva förväntningar till det negativa redan vid det första mötet med socialarbetaren de fick kontakt med på socialtjänsten. Utifrån intervjupersonernas upplevelser går det att konstatera att bemötandet de våldsutsatta kvinnorna fått uppleva påvisar att socialtjänsten brister i kunskap vad gäller bemötandet till utsatta personer. Som socialarbetare är det viktigt att vara neutral i sitt arbete dock ska utsatta kvinnor som söker hjälp hos socialtjänsten inte uppleva att de blir dömda och ska bli bemötta på ett sätt som får den utsatta att känna sig trygg med att berätta om sin situation

När en våldsutsatt kvinna söker hjälp vill den våldsutsatta känna sig säker och trygg vilket intervjupersonerna påvisar att de inte gjorde förutom IP3 som anser att hon hade tur eftersom hon var förberedd på att socialarbetaren hon var i kontakt med inte skulle tro på hennes historia. Dock påpekar även IP3 att det fanns en risk att socialarbetaren som den utsatta kvinnan träffat på socialtjänsten inte skulle tro på hennes historia, detta trots att hon hade tur med vem det var som hon fick kontakt med på socialtjänsten. Socialarbetare som arbetar på socialtjänsten ska vara neutrala vid bedömning av olika sociala problem, men det är även socialtjänstens uppgift att ge stöd och hjälp till individer eller grupper om är utsatta och i behov av stöd. Vilket intervjupersonerna uttrycker i sina utsagor och menar att socialtjänsten bör hänvisa våldsutsatta kvinnor till professioner som har expertis av att hjälpa och stödja kvinnor som befinner och/eller har befunnit sig i våld i nära relation.

Intervjupersonerna menar att en kvinna som befinner sig i en våldsutsatt relation bör hänvisas direkt till kvinnojourer och relationsvårdscentrum.

Det som även framgår i resultaten är en jämförelse som görs av kvinnorna avseende kvinnojourer/ relationsvårdscentrum kunskap och bemötande och socialtjänsten. Det går att avläsa en förhoppning om någon form av samarbete mellan kvinnojourer/relationsvårdscentrum och socialtjänsten. Gemensamt för kvinnorna är att de i större eller mindre utsträckning jämför hur de har blivit bemötta på socialtjänsten och därefter hur de har blivit bemötta på kvinnojourer/relationsvårdscentrum. Utifrån kvinnornas historier, finns det flera märkbara skillnader mellan socialtjänsten och kvinnojourer/relationsvårdscentrum. En skillnad som utmärks i intervjuerna med kvinnorna är hur de blir tilltalade och bemötta av socialtjänsten kontra kvinnojourer/relationsvårdscentrum. Personalen på kvinnojourer/relationsvårdscentrum upplevs som mer empatiska, förstående och stöttande. Det finns ingen tvekan om huruvida kvinnan kommer bli trodd på eller inte av kvinnojourer/relationsvårdscentrum, utan kvinnorna känner sig trygga med att oavsett vad de berättar kommer de bli trodda på. IP3 som nämnde att hon haft tur vad gäller hjälpen från socialarbetare hon kom i kontakt med visar även en viss osäkerhet eftersom risken finns att hon inte kommer bli trodd på av socialarbetaren som har hand om ärendet. Samtliga av intervjupersoner har dock förlitat sig på att ta hjälp av socialtjänsten eftersom socialtjänstens arbete går ut på att bland annat hjälpa våldsutsatta kvinnor.

En annan skillnad som kvinnorna belyser är hur deras behov blir tillgodosedda, i form av skyddat boende eller andra resurser. Vad gäller socialtjänsten och deras tillvägagångssätt för att tillgodose kvinnornas behov är kvinnornas generella upplevelse att de inte blir lyssnade på och ofta får klara sig själv. Utifrån intervjupersonernas utsagor litar de våldsutsatta kvinnorna på att socialtjänsten kommer ge stöd och rätt hjälp för att kvinnorna ska ta sig igenom den våldsutsatta relationen. Resultatet påvisar att intervjupersonernas upplevelser av socialtjänstens stöd vad gäller den våldsutsatta relationen och hur de ska gå tillväga brister och att kvinnornas behov av stöd som skyddat boende eller andra resurser inte kommer till hands direkt när de våldsutsatta kvinnorna kommer i kontakt med socialtjänsten. Resultatet visar att socialarbetaren som de varit i kontakt med dömer eller hänvisar till verksamheter som inte kan hjälpa en kvinna som går igenom våld i nära relation. Resultatet påvisar även att Empowerment - teorin inte uppfylls av socialarbetaren vad gäller att hjälpa och stötta den våldsutsatta kvinnan. Empowerment-teorin grundar sig i att stärka och lyfta fram individens egen styrka vilket inte framgår utifrån de våldsutsatta kvinnornas utsagor; kvinnorna lyfter snarare fram att socialarbetare på socialtjänsten inte har ett gott bemötande gentemot dem.

Pratt-Eriksson m.fl. (2014) påvisade att våldsutsatta kvinnor upplever att de professionella som kvinnorna kommer i kontakt med på socialtjänsten och diverse myndigheter inte har någon förståelse för kvinnorna eller kvinnornas situation. Den upplevelsen går att avläsa bland intervjupersonernas utsagor och att socialtjänsten inte har tillräckligt med kunskap vad gäller våld i nära relationer tydliggörs. Intervjupersonerna uppmärksammar att socialtjänsten bör vara mer pålästa och ha mer kunskap vad gäller våld i nära relationer samt att socialtjänsten även bör ha ett bättre samarbete med kvinnojourer och relationsvårdscentrum eftersom kvinnojourerna och relationsvårdscentrum har större kunskap kring våld i nära relationer.

Utifrån intervjupersonernas upplevelser går det att konstatera att socialtjänsten brister i förmågan att hjälpa våldsutsatta kvinnor och därmed behöver socialtjänsten ha en större inblick och utveckla kunskap vad gäller våld i nära relation. När en våldsutsatt kvinna söker sig till socialtjänsten för att få hjälp och stöd, ska socialarbetaren på socialtjänsten inte vara dömande utan det är viktigt att den våldsutsatta kvinnan känner sig trygg och säker för att

kunna berätta sin historia och upplevelse. Samtliga intervjupersoner menar att socialarbetares okunskap även återspeglas på socialtjänsten. När IP3 var på socialtjänsten i sin kommun hade socialarbetarna på plats ingen aning vart hon skulle eller hur hon skulle gå tillväga vilket i sin tur medförde till att IP3 fick ta kontakt med olika avdelningar på egen hand för att få rätt hjälp, av rätt avdelning. Trots att Ekström (2016) framhäver att socialtjänsten stärkt stödet sedan 30 år tillbaka påvisar det att stödet brister eftersom intervjupersonerna påpekar att socialtjänsten inte uppfyller de förväntningar som förväntas av socialarbetarna kvinnorna kommer i kontakt med. Resultatet av intervjupersonernas utsagor visar att socialtjänsten saknar ärlighet och tydlighet vilket är viktigt när det kommer till en organisation som socialtjänsten som ska främja förutsättningar för utsatta individer och grupper i samhället. Det är viktigt att socialarbetare är tydliga och vet hur de ska gå tillväga när de ska hjälpa en våldsutsatt kvinna och inte tillåta den hjälpsökande kvinnan att på egen hand försöka hitta rätt hjälp och stöd från rätt område inom socialtjänsten. Detta kan bero på att det finns ett problem mellan lagstiftaren och verkställigheten eftersom det finns olika bilder och ändamål av socialtjänsten. Kvinnornas utsagor framhäver att socialtjänsten upplevs som otydlig och förvirrad vad gäller stöd till den våldsutsatta kvinnan. En annan orsak till att kvinnorna upplever socialtjänsten på det sättet kan bero på att socialtjänstlagen inte tydligt definierar vilket stöd och hur den våldsutsatta kvinnan ska få det, vilket kan resultera i att socialarbetaren tolkar lagen olika.

Enligt 4 kap. 1 § SoL har en kvinna som utsätts för våld i nära relationer rätt till bistånd om hon själv inte kan tillgodose sina behov. Av intervjupersonernas utsagor går det däremot att se att socialarbetaren i vissa fall inte har arbetat utifrån det som lagen säger. Försvårande omständigheter såsom bristfällig ekonomi, som bland annat IP2 lyfter fram är något som socialtjänsten är skyldiga att tillgodose. Anledningen till att behovet inte har tillgodosetts kan grunda sig i okunskap och avsaknaden av tillräcklig information om kvinnan och hennes faktiska livssituation, det kan även bero på det Ekström (2016) lyfter fram, vilket är att det är svårt att tillgodose den våldsutsatta kvinnans behov. Detta kan medföra att socialarbetare har svårt att bedöma vad som är tillräckligt för att den våldsutsatta kvinnan får det stödet och den hjälpen som kvinnan är i behov av. Detta kan vara ett socialt problem som socialtjänsten måste arbeta mer med trots att Ekström (2016) framhäver att socialtjänsten stärkt stödet genom de senaste 30 åren. Resultatet utifrån intervjupersonernas utsagor påvisar att det krävs mer resurser och mer kunskap gällande socialarbetares bedömningar vad gäller våld i nära relation.

Utifrån den andra frågeställningen; *Finns det något som våldsutsatta kvinnor anser bör förbättras?* visar resultatet att intervjupersonerna anser att det finns saker som socialtjänsten bör förbättra. Samtliga intervjupersoner önskar att socialtjänsten som inte har expertis vad gäller kvinnor som blir utsatta för våld i nära relation, har ett bättre samarbete med professioner som har expertis inom våld i nära relation, därav önskar intervjupersonerna att socialtjänsten samarbetar med kvinnojourer/relationsvåldscentrum. Resultatet indikerar också att intervjupersonerna önskar en förbättring vad gäller socialarbetarens bemötande gentemot den våldsutsatta kvinnan. Det är inte minst viktigt att socialarbetaren som kommer i kontakt med en våldsutsatt kvinna i sin profession har ett respektfullt och stöttande bemötande (Meyer, 2015). Det är viktigt att socialarbetare som arbetar med våldsutsatta kvinnor visar stöd och får den utsatta kvinnan att känna sig trygg och inte dömd på grund av sin utsatthet. Detta har påvisats vid intervjupersonernas utsagor gällande bemötandet av socialarbetare, därför är det viktigt att socialarbetare som arbetar på socialtjänsten förbättrar och utvecklar kunskapen vad gäller bemötande och mottagande av kvinnor som är våldsutsatta. Avseende förbättringar hos socialtjänsten lyfts det även fram av intervjupersonerna att de anser att socialtjänsten ska leva upp till deras förväntningar. Förväntningarna handlar dels om att kvinnorna vill känna att den professionella som de kommer i kontakt med har kunskap och vet vad våld i nära relationer innebär. En annan

delad förväntning är att kvinnan inte vill bli ifrågasatt vad gäller om hon talar sanning eller inte detta kan medföra att den utsatta kvinnan känner sig dömd vilket i sin tur kan medföra att tilliten och förtroendet för socialarbetare försämras från den utsatta kvinnans perspektiv.

Samtliga intervjupersoner uttrycker att det är viktigt att känna trygghet när en våldsutsatt kvinna väljer att öppna upp sig gällande sitt privatliv för en socialarbetare.

Intervjupersonerna menar att socialarbetare som de varit i kontakt har fått de utsatta kvinnorna att känna en otrygg känsla samt även att de blir dömda efter att ha berättat sin historia. En känsla av garanterat förtroende är något som kvinnorna upplever fattas, när det kommer till socialtjänsten. Intervjupersonerna delar en bild av att socialtjänsten är en myndighet som ska ha kompetens inom våld i nära relationer och därför kunna erbjuda rätt stöd åt den våldsutsatta kvinnan vilket i resultatet av intervjupersonernas utsagor visar att socialtjänsten brister i denna punkt, dels att IP5 fått mer hjälp av professioner som exempelvis MVC som inte har någon expertis gällande våld i nära relation. Trots att IP5 fått hjälp och stöd från en socialarbetare, har inte IP5 fått hjälp och stöd från rätt profession vilket tyder på att socialtjänstens kunskap gällande tillvägagångssättet för att hjälpa en våldsutsatt kvinna brister. Bristen som uppmärksammas är utifrån kvinnornas förväntningar på socialtjänsten och det stöd som de hoppades på att få. Kvinnornas berättelse visar vidare att socialtjänsten använder sig utav specifika bedömningsmetoder när det kommer till våld i nära relationer, detta visar att socialtjänsten har material för att hjälpa och stödja utsatta kvinnor som går igenom våld i nära relation. IP3 nämner att vid första kontakt med socialtjänsten erbjöds hon göra ett FREDA-test (Socialstyrelsen, 2019), vilket syftar till att identifiera våld i nära relationer samt definiera vilket stöd som anses vara bäst lämpat. Denna typ av bedömningsmetod indikerar att socialtjänsten kan ha en bra organisering och specialisering, vilket Ekström (2016) redogör för i sin artikel. Det är däremot enbart en av fem intervjupersoner som nämner att hon fått göra ett FREDA-test när hon kommit i kontakt med socialtjänsten, vilket kan tyda på att det behövs ytterligare kunskap och specialisering inom problemområdet vilket Ekström (2016) upplyser i sin studie; om att Socialtjänsten stärker resurser för att hjälpa våldsutsatta kvinnor. Frågan som ställs är således; är dessa resurser tillräckliga för att hjälpa en våldsutsatt kvinna? Vad mer krävs för att våldsutsatta kvinnor ska få den hjälp och stöd de behöver när de tar kontakt med socialtjänsten? Utöver dessa frågor behöver socialtjänsten se över de tillvägagångssätt de använder för att bedöma en våldsutsatt kvinna.

Meyer (2015) upplyser att en våldsutsatt kvinna har svårt att leva upp till en offerroll vilket går att koppla till samtliga intervjupersoner berättelser eftersom intervjupersonerna upplever att historien de berättar för socialarbetaren riskerar att uppfattas som osanning. Till vilken grad kan en socialarbetare bedöma att den utsatta kvinnan "inte" talar sanning eller att den utsatta kvinnan överdriver med historien. Samtliga intervjupersoner har fått höra av socialarbetare de varit i kontakt med på socialtjänsten, att de "överdriver", att de ska "ta av sig den där offerkoftan" eller att de blir ifrågasatta gällande varför deras manliga partner har skador på kroppen. Socialarbetare på socialtjänsten har en neutral roll och ska arbeta professionellt. Det är viktigt att socialarbetare inte blandar in personliga åsikter och tankar när de arbetar med att hjälpa utsatta individer eller grupper vilket socialarbetare verkar ha gjort utifrån resultatet av intervjupersonernas utsagor. Detta medför till att professionaliteten ifrågasätts hos socialtjänsten av samhället och detta leder i sin tur till att förtroendet för myndigheter som socialtjänsten minskas.

Resultaten visar likaså att det kan uppstå en förvirring hos den våldsutsatta kvinnan när hon möts av en socialarbetare som inte tycks ha någon vidare kunskap om våld i nära relationer eller ens kunna hänvisa kvinnan vidare till andra verksamheter eller myndigheter som kan hjälpa kvinnan. Detta kan, som tidigare nämnt, leda till att förtroendet för socialarbetare på socialtjänstens minskas eftersom de våldsutsatta kvinnorna söker hjälp hos socialtjänsten

med hopp om att de ska få hjälp och stöd för den situation de befinner sig i dock till deras förvåning blir de utsatta kvinnorna missledda eller dömda för sin situation. Lundberg och Bergmark (2021) lyfter i sin artikel fram att socialarbetaren har en bild av att inte kunna hantera fall rörande våld i nära relationer särskilt väl. Socialarbetaren är medveten om att den saknar tillräckligt med kompetens inom problemområdet och tenderar att ha en sorts rädsla för att uppröra den våldsutsatta kvinnan genom sitt beteende (Lundberg & Bergmark). Utifrån kvinnornas berättelser och upplevelser av socialtjänsten går det att fastställa att resultatet visar att socialarbetare hos socialtjänsten behöver utveckla sina resurser och bli bättre på att tillgodose den våldsutsatta kvinnans stöd. För att det ska möjliggöras behöver socialarbetaren även en utvecklad kunskap kring våld i nära relation.

6.2 Metoddiskussion

Genom val av kvalitativ metod har detta examensarbets syfte såväl som frågeställningar kunnat besvaras. Att undersöka våldsutsatta kvinnors upplevelse av socialtjänstens stöd, vilket var syftet, har kunnat uppnås genom de utförda semistrukturerade intervjuerna. Inom kvalitativ forskning finns det ett kvalitetskriterium som ämnar att uppnå en viss tillförlitlighet i arbete (Bryman, 2018). Vidare skriver Bryman att trovärdigheten vad gällande intervjuer ligger i hur väl författaren förhåller sig till det som intervjupersonen har sagt när den gör sin tolkning. För att således öka trovärdigheten i vårt arbete tillfrågades intervjupersonerna ifall de önskade tillägga något i slutet av intervjun. Genom användandet av deskriptiv-design har examensarbetets trovärdighet ökat, i och med att det gjordes minimala tolkningar av det insamlade intervjumaterialet. I detta examensarbete ansågs ett målstyrt urval utgöra grunden för den datainsamling som kunde insamlas. Genom att intervjua fem olika kvinnor som alla har levt med våld i nära relationer och på något sätt fått stöd av socialtjänsten kunde vi svara på hur de upplevde stödet samt om de ansåg att det fanns något som borde förbättras. Det målstyrda urvalet har i det här examensarbetet genererat i att syfte och frågeställningar har lyckats besvaras. Utan användandet av ett målstyrt urval hade möjligheten till att besvara examensarbetets syfte och frågeställningar varit minimal, detta då det krävdes kvinnor som i praktiken levt med våld i nära relationer och fått kontakt med socialtjänsten för stöd. Således går det att säga att ett målstyrt urval var det mest optimala för just det här examensarbetet.

Intervjupersonerna fick inte ta del av intervjuguiden innan intervjutillfället, vilket Bryman (2018) förklarar kan resultera i att intervjuaren inte blir tillräckligt utförliga som de hade kunnat bli om intervjupersonerna hade fått ta del av intervjuguiden i ett tidigare skede. Det som Bryman redogör för går att applicera i det här examensarbetet, dels för att intervjupersonerna inte fick ta del av intervjuguiden innan intervjutillfället, men även för att IP3 i slutet av intervjun uttryckte att hon önskade att hon hade fått ta del av intervjuguiden innan intervjun. IP3 menar att hon hade kunnat svara mer utförligt om hon hade vetat vilka frågor som intervjuaren skulle ställa. För att förbereda intervjupersonerna behöver intervjuaren inte nödvändigtvis delge intervjupersonen intervjuguiden innan intervjun, utan förberedelsen hade kunnat utforma sig genom att intervjuaren innan intervjutillfället hade förklarat mer specifikt vad intervjun ska komma att handla om och uppge exempel på vissa frågor som kan komma. Med detta i beaktande går det således att dra slutsatsen att trots att examensarbetets syfte och frågeställningar har besvarats, hade det kunnat insamlas utförligare och mer ingående svar av intervjupersonerna. Anledningen till att examensförfattarna drar en sådan slutsats är som ovan nämnts för att IP3 uttryckte att hon hade kunnat svara mer utförligt om hon hade vetat exakt vilka frågor som hade ställts. IP3s resonemang var att genom kännedom om intervjufrågorna skulle hon kunnat förbereda sig genom att tänka tillbaka på den tiden i sitt liv som frågorna kretsade kring.

Valet av att utföra semistrukturerade intervjuer möjliggjorde att vi kunde insamla ett resultat som i examensarbetet kunde redogöras för under olika teman. Vad gäller examensarbetets reliabilitet och validitet, med andra ord trovärdighet och tillförlitlighet har dessa försökt höjas genom användandet av deskriptiv-design och semistrukturerade intervjuer. Kvale och Brinkmann (2014) belyser vikten av en fysisk träff vid intervjutillfällena. Vidare skriver författarna att en fysisk träff är att föredra framför en digital träff. Den primära orsaken är för att möjligheten att tappa det icke-verbala talet ökar genom en digital träff och att intervjuaren inte får någon möjlighet att observera intervjupersonens kroppsspråk (Kvale och Brinkmann). Med anledning av rådande pandemi med Covid-19 (WHO, 2021) utfördes digitala intervjuer med samtliga intervjupersoner. För att inte tappa det icke-verbala talet alltför mycket valde vi att utföra intervjuerna med kamera på, detta med intervjupersonernas godkännande givetvis. Kvale och Brinkmann redogör även för att möjligheten för en person att ljuga blir mycket lättare genom valet av en digital intervju. Trots försök till att minska följderna som den digitala intervjun kan medföra, går det inte att bortse från att examensarbetets trovärdighet kan ha minskat med anledning av detta.

6.3 Etikdiskussion

Som tidigare nämnts i metodavsnittet har det tagits hänsyn till de fyra etiska principerna - *Informationskravet*, *Samtyckeskravet*, *Konfidentialitetskravet* och *Nyttjandekravet*. Det som kan upplevas som känsliga uppgifter har behandlats med största möjliga försiktighet. De fem intervjupersonerna delgavs informationen både muntligen och genom missivbrevet se (Bilaga 2). Ett etiskt hinder som är av relevans att diskutera är den känslan som kan uppstå hos intervjupersonen efter att ha deltagit i en intervju där hon återberättat något som kan ses som känsligt. Känslan att riva upp gamla sår eller tänka tillbaka på något som kan ses som en dålig period i livet. För att försöka minska att den känslan uppstod talade vi om för kvinnorna att de när som helst kan välja att pausa eller avbryta intervjun. Utöver det som framgick i intervjuguiden var vi försiktiga med vilka följdfrågor vi valde att ställa och hade i åtanke att noga tänka igenom hur vi uttalade oss. Anledningen till vår försiktighet var för att försöka eliminera chansen att uppröra eller såra någon av intervjupersonerna. Vi var medvetna om att det var ett känsligt ämne som kanske skulle dra upp dåliga minnen. Vi anser därför att vi genom detta har försökt att minska de olika etiska dilemman som hade kunnat uppstå, däremot kvarstår det faktum att våld i nära relationer är ett känsligt ämne oberoende av vilka åtgärder vi hade vidtagit.

7 SLUTSATSER

Med en överblick av hela examensarbetet går det att säga att examensarbetets syfte och frågeställningar har besvarats. I resultatavsnittet framkommer det att vi har lyckats undersöka våldsutsatta kvinnors upplevelse av socialtjänstens stöd och vad de anser bör förbättras. Det går således att summera kvinnornas upplevelse av socialtjänsten i följande punkter:

- *Det råder en generell okunskap inom socialtjänsten vad gäller våld i nära relationer.*

- *Ett samarbete mellan kvinnojourer/relationsvåldscentrum och socialtjänsten är önskvärt, med anledning av att kvinnojourer/relationsvåldscentrum besitter relevant kunskap inom problemområdet.*
- *Det är ingen garanti att den våldsutsatta kvinnan kommer att bli trodd på av socialtjänsten, vilket ses som gediget problem för de våldsutsatta kvinnorna.*
- *Socialtjänsten behöver bli bättre på att informera den våldsutsatta kvinnan som söker stöd hos dem om vad de kan göra och hur hon ska gå tillväga.*

Utifrån tidigare forskning och resultatet som presenterats i examensarbetet framgår det att socialtjänsten saknar tillräcklig eller vissa gånger relevant kunskap vad gäller våld i nära relationer. Resultatet visar även att intervjupersonerna önskar förbättring i bemötandet gentemot dem av socialtjänsten. Något som var gemensamt för samtliga intervjupersoner var en önskan om ett samarbete mellan kvinnojourer/relationsvåldscentrum och socialtjänsten, detta med anledning att de verksamheterna ansågs besitta god kunskap om problemområdet. Ett förslag till framtida forskning är att undersöka huruvida ett samarbete mellan kvinnojourer/relationsvåldscentrum är möjligt eller inte och hur det i sådana fall skulle kunna gå till.

REFERENSLISTA

- Adams, R. (2003). *Social work and Empowerment*. Macmillan Distribution Ltd.
- Askheim, O., & Starrin, B. (2007). *Empowerment i teori och praktik*. Gleerups Utbildning.
- Brottsförebygganderådet. (u.å). *Våld i nära relationer*. Hämtad den 9 november 2021 från <https://bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.
- Ekström, V. (2018). Carriers of the troublesome violence: the social services support for female victims of domestic violence. *European journal of social work*. 21 (1), p.61–73. Doi: 10.1080/13691457.2016.1255930
- Ekström, V. (2016). Negotiating and justifying social services support for female victims of domestic violence. *European journal of social work*. 7 (1), p-18-29. Doi: 10.1080/2156857X.2016.1203813
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur.
- Lundberg, L., & Bergmark, Å. (2021). Self-perceived competence and willingness to ask about intimate partner violence among Swedish social workers. *European Journal of Social Work*, 24 (2), 189-200, Doi: 10.1080/13691457.2018.1540970
- Meyer, S. (2016). Still blaming the victim of intimate partner violence? Women's narratives of victim desistance and redemption when seeking support. *Theoretical Criminology*, 20 (1), 75-90. Doi: 10.1177/1362480615585399
- Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK). *Ämnesguider om våld i nära relationer*. Hämtad den 19 november 2021 från <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/>
- Payne, M. (2015). *Modern teoribildning i socialt arbete*. Natur och Kultur.
- Pratt-Eriksson, D., Bergbom, I., & Lyckhage, E.D. (2014). Don't ask don't tell: Battered women living in Sweden encounter with healthcare personnel and their experience of the care given. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 9 (7), 1-7. Doi: 10.3402/qhw.v9.23166
- Regeringen. (u.å). *Förstärkt tillsyn av Socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor*. Hämtad den 19 november 2021 från <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/09/forstarkt-tillsyn-av-socialtjanstens-och-halso--och-sjukvardens-arbete-mot-mans-vald-mot-kvinnor/>
- Regeringen. (u.å). *Slutbetänkande av Utredningen Framtidens socialtjänst*. Hämtad den 12 januari 2022 från https://www.regeringen.se/4a4a67/contentassets/5809049f89744e2891cc2a93cfdb4840/sou-2020_47_del-1_till-webb.pdf
- Ronning, R. (2007). Brukarmedverkan och empowerment – gammalt vin i nya flaskor? I: Askheim, O., & Starrin, B. (2007). *Empowerment i teori och praktik*. Gleerups Utbildning AB. s. 33–47.
- Socialstyrelsen. (2018). *FREDA*. Hämtad den 20 december 2021 från <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/evidensbaserad-praktik/metodguiden/freda/>

- Teufel, J., M. Renner, L., Gallo, M., & Capps Hartley, C. (2021). Income and poverty status among women experiencing intimate partner violence: A positive social return on investment from civil legal aid services. *Law & society review*. 55 (3), p.405-428. Doi: 10.1111/lasr.12572
- Wallin Lundell, I. (2018). Women's experiences with healthcare professionals after suffering from gender-based violence: An interview study. *Journal of Clinical Nursing*. 27 (5-6), 949-957. Doi: 10.1111/jocn. 14046
- Öhman, A., Burman, M., Carbin, M., & Edin, K. (2020). The public health turn on violence against women: analysing Swedish healthcare law, public health and gender-equality policies. *BMC public health*. 20 (1), p.753-753. Doi: 10.1186/s12889-020-08766-7

BILAGA 1 - INTERVJUGUIDE

Bakgrundsfrågor

1. Hur gammal är du?
2. Har du barn? Om ja, hur många?
3. Civilstånd?
4. Hur kom du i kontakt med Socialtjänsten?
5. Hur länge har du levt/ lever med våld i nära relation?
6. Hur länge/ hur många gånger har du varit i kontakt med Socialtjänsten?

Huvudfrågor

1. Vad var dina förväntningar på vilket stöd du skulle få när du första gången fick kontakt med Socialtjänsten?
2. Vad definierar du som ett bra stöd för just dig, i den situationen som du befann dig i?
3. Har du känt att de professionella som du kommit i kontakt med har haft förståelse för din situation?

Tänkbara följdfrågor:

- Om ja, på vilket sätt utmärker deras förståelse sig?
- Om nej, på vilket sätt utmärker det sig?

4. Har du någonsin upplevt ånger för att ha varit i kontakt med Socialtjänsten?

Tänkbara följdfrågor:

- Om ja, vad har varit anledningen då?

5. Hur skulle du beskriva det stöd som du har fått när du har befunnit dig i våld i nära relation?

Tänkbara följdfrågor:

- Har du någon gång känt på dig den professionella dömer dig för att du befinner dig i den situationen som du gör?
- Hur skulle du beskriva din känsla efter att du har haft kontakt med professionella på Socialtjänsten?

6. Om du har barn, hur har stödet från Socialtjänsten påverkat barnen?

Tänkbara följdfrågor:

- Känner du att stöd har riktat sig mot dig och barnet/barnen eller enbart dig?
- På vilket sätt har barnen fått stöd?

Avslutande frågor

1. Anser du att Socialtjänstens stöd bör förbättras/ ändras?

Om ja, vad specifikt bör ändras/ förbättras?

Om nej, vad får dig att känna att det inte bör ändras/förbättras?

2. Har du någon gång upplevt att en professionell inte har tillräckligt med kunskap kring våld i nära relationer?

Tänkbara följdfrågor:

- Om ja, på vilket sätt?
3. Vad har de professionella använt för tilltalssätt kring förövaren i din situation?
 4. Önskar du tillägga något?

BILAGA 2 - MISSIVBREV

Hej!

Vi är två studenter som läser på termin sex av sju på Socionomprogrammet vid Mälardalens Universitet. Just nu läser vi en kurs där vi har som uppgift att skriva ett examensarbete om ett valfritt studieområde. Vi har valt att skriva om våldsutsatta kvinnors upplevelse av det stöd som de har fått av Socialtjänsten, specifik avseende våld i nära relationer. Vi är intresserade av att veta hur just du i din situation har uppfattat stödet och vad du anser saknas/ bör förbättras?

Intervjun är beräknad att ta 45 minuter. Under rådande omständigheter anser vi att det optimala vore att utföra intervjun digitalt på en valfri plattform anpassad efter dig. Vi är angelägna om att ta del av det ni har att berätta och därav önskas att vi får spela in samtalet men endast om vi får ditt medgivande. Detta för att vi inte ska missa något och för att kunna transkribera din utsaga på ett så korrekt sätt som möjligt. Uppgifterna kommer att behandlas konfidentiellt och svaren kommer endast att användas i utbildningssyfte. Du kan närsomhelst avbryta eller hoppa av intervjun. Vid eventuella frågor eller funderingar, tveka inte på att ta kontakt med oss.

Stort tack för ditt deltagande!

Med Vänliga Hälsningar

Studenter

Sarah Al-Bandarji - sai19003@student.mdh.se

Sevilay Bakir - sbr19003@student.mdh.se

Handledare

Lena Talman - lena.talman@mdh.se

